

Adam Bodnar

II.510.888.2020.PZ

Trybunał Konstytucyjny

Warszawa

Wniosek

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 627)

wnoszę o

stwierdzenie:

- I. niezgodności art. 2, art. 13, art. 14, art. 15, art. 26 i art. 27 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- II. niezgodności art. 101 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568) z art. 2 i art. 88 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim dotyczy art. 2, art. 13 i art. 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych

- chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568) i nie zawiera *vacatio legis*;
- III. niezgodności art. 14, art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 695) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- IV. niezgodności art. 1, art. 2 i art. 8 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- V. niezgodności art. 26 pkt 1, art. 38 pkt 3, 4, 5, 6 i 7 oraz art. 39 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
- VI. niezgodności art. 26 pkt 2, art. 38 pkt 1, 2, 8, 9 i 10 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086) z art. 2, art. 7, art. 112, art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie

Przebieg procesów legislacyjnych:

Uzasadnienie faktyczne dotyczące niezgodności art. 2, art. 13, art. 14, art. 15, art. 26 i art. 27 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 26 marca 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 299 zawierający rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, zaś w dniu 27 marca 2020 roku wpłynęła do tego projektu zawarta w druku sejmowym nr 299-A autopoprawka. W dniu 27 marca 2020 roku po trzech czytaniach ustawa została uchwalona przez Sejm i w dniu 28 marca 2020 roku przekazano ją Marszałkowi Senatu. W dniu 31 marca 2020 roku Senat wniósł poprawki (druk sejmowy nr 307), w ramach których na mocy: pkt 57 uchwały Senatu zaproponowano skreślenie art. 2 ustawy; pkt 66 uchwały Senatu zaproponowano, że „w art. 14 pkt 3: a) polecenie nowelizacyjne otrzymuje brzmienie: „po art. 276 dodaje się art. 276a w brzmieniu:”, b) art. 267a oznacza się jako art. 276a” oraz pkt 68, że „w art. 27 w pkt 7, w art. 406⁵ w § 2 w pkt wyrazy „zgromadzeniu wspólników” zastępuje się wyrazami „walnym zgromadzeniu”. Dwie ostatnie poprawki Senatu miały charakter techniczny. Jeszcze tego samego dnia w Sejmie pracowano w Komisji Finansów Publicznych nad poprawkami Senatu. W sprawozdaniu (druk sejmowy nr 311) zarekomendowano odrzucenie poprawki Senatu z pkt. 57 i przyjęcie poprawek z pkt. 66 i pkt. 68. W dniu 31 marca 2020 roku Sejm uchwalił, a Prezydent po przekazaniu mu jeszcze tego samego dnia ustawy – podpisał ustawę o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, którą opublikowano nie wcześniej niż w dniu 31 marca 2020 r. o godzinie 22:41:53 (Dz.U. z 2020 r., poz. 568).

Zgodnie z art. 101 ustawy w dniu ogłoszenia obowiązywać zaczęły relewantne z punktu widzenia wniosku przepisy w brzmieniu:

Art. 2. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 i 1238) po art. 65 dodaje się art. 65a w brzmieniu:

„Art. 65a. Kto umyślnie, nie stosując się do wydawanych przez funkcjonariusza Policji lub Straży Granicznej, na podstawie prawa, poleceń określonego zachowania się, uniemożliwia lub istotnie utrudnia wykonanie czynności służbowych, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.”.

Art. 13. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 161 otrzymuje brzmienie:

„Art. 161. § 1. Kto, wiedząc, że jest zarażony wirusem HIV, naraża bezpośrednio inną osobę na takie zarażenie,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Kto, wiedząc, że jest dotknięty chorobą weneryczną lub zakaźną, ciężką chorobą nieuleczalną lub realnie zagrażającą życiu, naraża bezpośrednio inną osobę na zarażenie taką chorobą,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 2 naraża na zarażenie wiele osób, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 i 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.”;

2) art. 190a otrzymuje brzmienie:

„Art. 190a. § 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek, inne jej dane osobowe lub inne dane, za pomocą których jest ona publicznie identyfikowana, w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca

podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.”.

Art. 14. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30 i 413) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 232a dodaje się art. 232b w brzmieniu:

„Art. 232b. § 1 W stanie zagrożenia epidemicznego lub stanie epidemii zajęte przedmioty mające znaczenie dla zdrowia lub bezpieczeństwa publicznego, można nieodpłatnie przekazać podmiotom leczniczym, Państwowej Straży Pożarnej, Siłom Zbrojnym Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej oraz instytucjom państwowym i samorządowym. Art. 192 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się odpowiednio.

§ 2. Postanowienie o nieodpłatnym przekazaniu przedmiotów wydaje w postępowaniu przygotowawczym prokurator, a po wniesieniu aktu oskarżenia sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

§ 3. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje zażalenie. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego postanowienia.”;

2) po art. 258 dodaje się art. 258a w brzmieniu:

„Art. 258a. Jeżeli oskarżony uniemożliwia lub utrudnia wykonywanie zastosowanego wobec niego środka zapobiegawczego lub umyślnie naruszył obowiązek lub zakaz związany ze stosowaniem takiego środka, sąd lub prokurator jest zobowiązany zastosować środek zapobiegawczy gwarantujący skuteczną realizację celów jego stosowania.”;

3) po art. 276 dodaje się art. 276a w brzmieniu:

„Art. 276a. § 1. Tytułem środka zapobiegawczego można orzec wobec oskarżonego o przestępstwo popełnione w stosunku do członka personelu medycznego, w związku z wykonywaniem przez niego czynności opieki medycznej lub osoby przybranej personelowi medycznemu do pomocy w związku z wykonywaniem tych czynności, zakaz zbliżania się do pokrzywdzonego na wskazaną odległość, zakaz kontaktów lub zakaz publikacji, w tym za pośrednictwem systemów informatycznych lub sieci telekomunikacyjnych treści godzących w prawnie chronione dobra pokrzywdzonego.

§ 2. Zakazy, o których mowa w § 1, mogą być połączone z określeniem poręczenia majątkowego. Do poręczenia majątkowego zastosowanie mają przepisy art. 266–270, z tym że stanowiące przedmiot poręczenia wartości majątkowe lub zobowiązania ulegają przypadkowi albo ściągnięciu również w razie niezastosowania się do zakazów o których mowa w § 1.

§ 3. Zakaz publikacji treści godzących w prawnie chronione dobra pokrzywdzonego, o którym mowa w § 1, obejmuje zakaz publikowania i innego udostępniania tych treści

niezależnie od tego, czy zostały wytworzone przez oskarżonego czy inną osobę, za pośrednictwem internetowych portali, stanowiących usługę świadczoną drogą elektroniczną w rozumieniu ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

§ 4. Czas stosowania zakazów o których mowa w § 1, określa się przy uwzględnieniu potrzeb w zakresie zabezpieczenia prawidłowego biegu postępowania karnego oraz zapewnienia odpowiedniej ochrony pokrzywdzonemu lub osobom dla niego najbliższym.

§ 5. Przedłużenie stosowania zakazu na dalszy okres, przekraczający łącznie 6 miesięcy, w postępowaniu przygotowawczym może dokonać, na wniosek prokuratora, sąd rejonowy, w okręgu którego prowadzone jest postępowanie.”.

Art. 15. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 676, 679, 1694, 2020 i 2070) w art. 431a:

1) w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku i 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;”;

2) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Przepisy § 1–5 stosuje się odpowiednio do skazanego, któremu wymierzono dwie lub więcej niepodlegających łączeniu kar pozbawienia wolności, które skazany ma odbyć kolejno, nieprzekraczających w sumie jednego roku i 6 miesięcy.”.

Art. 26. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2020 r. poz. 19) w art. 16 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Zawiadomienie wnosi się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej albo ustnie do protokołu. Pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym i wnosi za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w tym przez portal podatkowy, o którym mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.).”.

Art. 27. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, 1543, 1655, 1798, 2217 oraz z 2020 r. poz. 288) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 208 po § 5 dodaje się § 5¹–5³ w brzmieniu:

„§ 5¹. W posiedzeniu zarządu można uczestniczyć przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 5². Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 5³. Członkowie zarządu mogą brać udział w podejmowaniu uchwał zarządu, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”;

2) w art. 222:

a) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W posiedzeniu rady nadzorczej można uczestniczyć przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.”,

b) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Członkowie rady nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał rady nadzorczej, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka rady nadzorczej, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu rady nadzorczej.

§ 4. Rada nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały oraz co najmniej połowa członków rady wzięła udział w podejmowaniu uchwały. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące podejmowania uchwał w trybie określonym w zdaniu pierwszym.”,

c) uchyla się § 5;

3) art. 234¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 234¹ § 1. Udział w zgromadzeniu wspólników można wziąć także przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. O udziale w zgromadzeniu wspólników w sposób, o którym mowa w zdaniu pierwszym, postanawia zwołujący to zgromadzenie.

§ 2. Udział w zgromadzeniu wspólników, o którym mowa w § 1, obejmuje w szczególności:

1) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym wszystkich osób uczestniczących w zgromadzeniu wspólników, w ramach której mogą one wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia wspólników, przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad zgromadzenia wspólników, i

2) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia wspólników.

§ 3. Rada nadzorcza, zaś w jej braku wspólnicy, określą w formie regulaminu szczegółowe zasady udziału w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. Regulamin nie może określać wymogów i ograniczeń, które nie są niezbędne do identyfikacji wspólników i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej. Przyjęcie regulaminu może nastąpić uchwałą wspólników bez odbycia zgromadzenia, jeżeli wspólnicy reprezentujący bezwzględną większość głosów wyrażą na piśmie zgodę na treść tego regulaminu.”;

4) w art. 238 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W przypadku, gdy udział w zgromadzeniu wspólników następuje przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, w zawiadomieniu należy dodatkowo zamieścić informacje o sposobie uczestniczenia w tym zgromadzeniu, wypowiedziania się w jego trakcie, wykonywania na nim prawa głosu oraz wniesienia sprzeciwu od podjętej wówczas uchwały bądź uchwał.”;

5) w art. 371 po § 3 dodaje się § 3¹–3³ w brzmieniu:

„§ 3¹. W posiedzeniu zarządu można uczestniczyć również przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że statut spółki stanowi inaczej; przepis art. 406⁵ § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 3². Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że statut spółki stanowi inaczej.

§ 3³. Członkowie zarządu mogą brać udział w podejmowaniu uchwał zarządu, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka zarządu, chyba że statut spółki stanowi inaczej.”;

6) w art. 388:

a) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W posiedzeniu rady nadzorczej można uczestniczyć również przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że statut spółki stanowi inaczej; przepis art. 406⁵ § 3 stosuje się odpowiednio.”,

b) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Członkowie rady nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał rady nadzorczej, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka rady nadzorczej, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu rady nadzorczej.

§ 3. Rada nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, chyba że statut spółki stanowi inaczej. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały oraz co najmniej połowa członków rady wzięła udział w podejmowaniu uchwały. Statut spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące podejmowania uchwał w trybie określonym w zdaniu pierwszym.”,

c) uchyla się § 4;

7) art. 406⁵ otrzymuje brzmienie:

„Art. 406⁵ § 1. Udział w walnym zgromadzeniu można wziąć również przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, chyba że statut spółki stanowi inaczej. O udziale w walnym zgromadzeniu w sposób, o którym mowa w zdaniu pierwszym, postanawia zwołujący to zgromadzenie.

§ 2. Udział w walnym zgromadzeniu, o którym mowa w § 1 obejmuje w szczególności:

1) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym wszystkich osób uczestniczących w walnym zgromadzeniu, w ramach której mogą one wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad walnego zgromadzenia, i

2) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku walnego zgromadzenia.

§ 3. Rada nadzorcza określi w formie regulaminu szczegółowe zasady udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystywaniu środków komunikacji elektronicznej. Regulamin nie może określać wymogów i ograniczeń, które nie są niezbędne do identyfikacji akcjonariuszy i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej.

§ 4. Spółka publiczna zapewnia transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym. Nie narusza to obowiązków informacyjnych określonych w przepisach o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

§ 5. W przypadku wykonywania prawa głosu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej spółka niezwłocznie przesyła akcjonariuszowi elektroniczne potwierdzenie otrzymania głosu.

§ 6. Na wniosek akcjonariusza, złożony nie później niż po upływie trzech miesięcy od dnia walnego zgromadzenia, spółka przesyła akcjonariuszowi lub jego pełnomocnikowi potwierdzenie, że jego głos został prawidłowo zarejestrowany oraz policzony, chyba że takie potwierdzenie zostało przekazane akcjonariuszowi lub jego pełnomocnikowi wcześniej.

§ 7. W przypadku gdy potwierdzenie, o którym mowa w § 6, otrzyma pośrednik, o którym mowa w art. 68i ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, 284 i 288) lub podmiot, o którym mowa w art. 68i ust. 2 tej ustawy, niezwłocznie przekazuje on potwierdzenie akcjonariuszowi lub jego pełnomocnikowi. Przepis art. 68k ust. 6 tej ustawy stosuje się odpowiednio.”.

Uzasadnienie faktyczne dotyczące niezgodności art. 14, art. 27 i art. 29 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 695) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 2 kwietnia 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 324 zawierający poselski projekt ustawy o utworzeniu prawdziwej Tarczy antykryzysowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. W dniu 7 kwietnia 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 330 zawierający projekt nowelizacji Kodeksu karnego

skarbowego oraz ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Projekty zawarte w drukach sejmowych nr 324 i nr 330 rozpatrywane były wspólnie. W dniu 7 kwietnia 2020 roku odbyło się pierwsze czytanie, po którym projekt został skierowany do Komisji Finansów Publicznych; ta zaś w dniu 8 kwietnia 2020 roku przedstawiła sprawozdanie (druk sejmowy nr 332). W dniu 8 kwietnia odbyło się drugie czytanie projektu i ponowne skierowanie go do Komisji Finansów Publicznych. Komisja przedstawiła kolejne sprawozdanie również w dniu 8 kwietnia 2020 roku (druk sejmowy nr 332-A); tego samego dnia odbyło się też trzecie czytanie ustawy. W dniu 9 kwietnia 2020 roku ustawa została przekazana do Senatu, który zajął stanowisko w dniu 16 kwietnia 2020 roku (druk sejmowy nr 340). Jeszcze tego samego dnia odbyły się prace w Komisji Finansów Publicznych nad poprawkami Senatu (sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych z dnia 16 kwietnia 2020 roku w druku sejmowym nr 341) i poprawki te zostały rozpatrzone przez Sejm. W dniu 17 kwietnia 2020 roku ustawa została przekazana Prezydentowi do podpisu. Jeszcze tego samego dnia Prezydent ustawę podpisał oraz została ona opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 695 jako ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Zgodnie z art. 118 ustawy, w dniu następującym po dniu ogłoszenia obowiązująć zaczęły relewantne z punktu widzenia wniosku przepisy w brzmieniu:

Art. 14. W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256) po art. 39² dodaje się art. 39³ w brzmieniu:

„Art. 39³. § 1. W przypadku pism wydanych przez organ administracji publicznej w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, które zostały opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, doręczenie może polegać na doręczeniu wydruku pisma uzyskanego z tego systemu odzwierciedlającego treść tego pisma, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania nie złożyła podania w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej, nie wystąpiła do organu administracji publicznej o takie doręczenie lub nie wyraziła zgody na doręczanie pism w taki sposób.

§ 2. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, zawiera:

1) informację, że pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby, która je podpisała, albo opatrzone zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną;

2) identyfikator tego pisma, nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane.

§ 3. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, może zawierać mechanicznie odtwarzany podpis osoby, która podpisała pismo.

§ 4. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego.”.

Art. 27. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2020 r. poz. 19 i 568) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 53 § 41 otrzymuje brzmienie:

„§ 41. Interwenientem jest podmiot, który nie będąc podejrzanym lub oskarżonym w postępowaniu w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, zgłosił w tym postępowaniu roszczenie do przedmiotów podlegających przepadkowi, a zgłoszenie to zostało przyjęte.”;

2) w art. 122 w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przez wyrażenie „prokurator” w art. 18 § 2, art. 19 § 1 zdanie pierwsze, § 2 i 4, art. 20 § 1 i 1b, art. 23, art. 71 § 2, art. 87 § 3, art. 93 § 3, art. 135, art. 156 § 5, art. 158, art. 160 § 4, art. 192 § 2, art. 198 § 1, art. 215, art. 218 § 1 zdanie pierwsze, art. 231 § 1, art. 232 § 1, art. 232a § 2, art. 232b § 2, art. 236, art. 281, art. 282 § 1 pkt 1, art. 285 § 1a, art. 288 § 1, art. 290 § 1 i 2, art. 293 § 1 i 4, art. 299 § 3, art. 308 § 1, art. 317 § 2, art. 323 § 1 i 3, art. 324 § 1 i 2, art. 325e § 2 zdanie drugie, art. 327 § 1 i 3, art. 333 § 2, art. 336 § 1 i 3, art. 340 § 2, art. 341 § 1 i 2, art. 343a § 2 zdanie drugie, art. 387 § 2, art. 441 § 4, art. 446, art. 448, art. 505, art. 526 § 2, art. 527 § 1, art. 530 § 4 i 5, art. 545 § 2, art. 550 § 2, art. 570, art. 571 § 2, art. 611fs, art. 618 § 1 pkt 2 oraz art. 626a Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „finansowy organ postępowania przygotowawczego”;

3) w art. 127:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Interwencję zgłasza się na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej albo ustnie do protokołu. Pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym i wnosi za pomocą środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu podatkowego, utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 346, 568 i ...) lub przez portal podatkowy, o którym mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Do zgłoszenia dołącza się dowody wskazujące na spełnienie warunków do wystąpienia z interwencją.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a i 2b w brzmieniu:

„§ 2a. W postępowaniu przygotowawczym, w razie zgłoszenia interwencji przez podmiot nieuprawniony lub przy braku podstaw do jej zgłoszenia, organ postępowania przygotowawczego lub prokurator wydaje postanowienie o odmowie jej przyjęcia.

§ 2b. Na postanowienie o odmowie przyjęcia interwencji przysługuje zażalenie do organu nadrzędnego, a gdy postępowanie prowadzi prokurator – do prokuratura nadrzędnego.”;

4) w art. 142 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Wniosek sprawcy, o którym mowa w § 1, może być złożony na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej albo ustnie do protokołu. Do wniosku dołącza się dowody wykonania czynności wymienionych w art. 143 § 1–3. Pisma utrwalone w postaci elektronicznej opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym i wnosi za pomocą środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu podatkowego, utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne lub przez portal podatkowy, o którym mowa w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.”.

Art. 29. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, 1543, 1655, 1798 i 2217 oraz z 2020 r. poz. 288 i 568) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 222 po § 4 dodaje się § 4¹ w brzmieniu:

„§ 4¹. Rada nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość także w sprawach, dla których umowa spółki przewiduje głosowanie tajne, o ile żaden z członków rady nadzorczej nie zgłosi sprzeciwu.”;

2) w art. 388 po § 3 dodaje się § 3¹ w brzmieniu:

„§ 3¹. Rada nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość także w sprawach, dla których statut spółki przewiduje głosowanie tajne, o ile żaden z członków rady nadzorczej nie zgłosi sprzeciwu.”;

3) w art. 437:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zapis na akcje sporządza się w formie pisemnej na formularzu przygotowanym przez spółkę co najmniej w dwóch egzemplarzach na każdego subskrybenta; jeden egzemplarz przeznaczony jest dla subskrybenta, drugi dla spółki. Zapis na akcje w postaci elektronicznej wymaga wypełnienia formularza udostępnionego w systemie teleinformatycznym i opatrzenia kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Zapis subskrypcji powinien być złożony spółce albo osobie przez nią upoważnionej w terminie podanym w ogłoszeniu, prospekcie albo w liście poleconym, o którym mowa w art. 434 § 3.”,

b) po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

„§ 2¹. W przypadku złożenia zapisu na akcje w postaci elektronicznej przepisu § 2 pkt 4 nie stosuje się.”,

c) w § 3 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Przyjęcie zapisu w postaci elektronicznej wymaga poświadczenia przez podmiot przyjmujący zapis.”,

d) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Nieważne jest oświadczenie subskrybenta, które nie zawiera wszystkich danych, o których mowa w § 2, a w przypadku złożenia zapisu na akcje w postaci elektronicznej nieważne jest oświadczenie subskrybenta, które nie zawiera wszystkich danych, o których mowa w § 2 pkt 1–3 i 5, oraz nieopatrzone podpisem, o którym mowa w

§ 1 zdaniu drugim. Dodatkowe postanowienia nieprzewidziane w formularzu nie wywołują skutków prawnych.”.

Uzasadnienie faktyczne dotyczące niezgodności art. 1, art. 2 i art. 8 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. poz. 875) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 28 kwietnia 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynęły druk sejmowy nr 344 zawierający rządowy projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 oraz druk sejmowy nr 344-A zawierający autopoprawkę do tego projektu. Pierwsze czytanie odbyło się w dniu 29 kwietnia 2020 roku; projekt skierowano do Komisji Finansów Publicznych. Sprawozdanie Komisji zostało przedstawione w tym samym dniu (druk sejmowy nr 350). W dniu 30 kwietnia 2020 roku przeprowadzono drugie czytanie, przedstawiono kolejne sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych (druk sejmowy nr 350-A) oraz przeprowadzono trzecie czytanie projektu. Jeszcze tego samego dnia ustawę przekazano Marszałkowi Senatu. W dniu 14 maja 2020 roku Senat podjął uchwałę (druk sejmowy nr 370), w której w pkt 1 zaproponował, żeby w art. 1, w art. 387¹ w pkt 1 skreślić wyrazy „przenoszonej własności”; w pkt 2 zaproponował, żeby w art. 1, w art. 387¹ w pkt 3 skreślić wyraz „dokonanej”; w pkt 3 zaproponował, żeby skreślić art. 2 oraz w pkt 32 zaproponował, żeby skreślić art. 42. Jeszcze tego samego dnia odbyły się prace w komisjach sejmowych nad poprawkami Senatu. Komisji Finansów Publicznych przedstawiła sprawozdanie (druk sejmowy nr 374), zaś Sejm rozpatrzył poprawki Senatu (przyjęto punkty 1 i 2). W dniu 15 maja 2020 roku ustawę przekazano Prezydentowi do podpisu i tego samego dnia Prezydent ustawę podpisał. Następnie, dalej w tym samym dniu, ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 875. Zgodnie z art. 76 ustawy, w dniu następującym po dniu ogłoszenia obowiązywać zaczęły relewantne z punktu widzenia wniosku przepisy w brzmieniu:

Art. 1. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495) po art. 387 dodaje się art. 387¹ w brzmieniu:

„Art. 387¹. Nieważna jest umowa, w której osoba fizyczna zobowiązuje się do przeniesienia własności nieruchomości służącej zaspokojeniu jej potrzeb mieszkaniowych w celu zabezpieczenia roszczeń wynikających z tej lub innej umowy niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby, w przypadku gdy:

1) wartość nieruchomości jest wyższa niż wartość zabezpieczanych tą nieruchomością roszczeń pieniężnych powiększonych o wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie od tej wartości za okres 24 miesięcy lub

2) wartość zabezpieczanych tą nieruchomością roszczeń pieniężnych nie jest oznaczona, lub

3) zawarcie tej umowy nie zostało poprzedzone dokonaniem wyceny wartości rynkowej nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.) po art. 952 dodaje się art. 952¹ w brzmieniu:

„Art. 952¹. § 1. Termin licytacji lokalu mieszkalnego lub nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym, które służą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika, wyznacza się na wniosek wierzyciela.

§ 2. Wierzyciel jest uprawniony do złożenia wniosku, o którym mowa w § 1, jeżeli wysokość egzekwowanej należności głównej stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 3. Jeżeli egzekucję z nieruchomości prowadzi kilku wierzycieli, termin licytacji nieruchomości, o której mowa w § 1, wyznacza się również w przypadku, gdy wnioski w tym przedmiocie złożyli wierzyciele, których łączna wysokość egzekwowanych należności głównych stanowi co najmniej równowartość jednej dwudziestej części sumy oszacowania.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli należność przysługuje Skarbowi Państwa, wynika z wyroku wydanego w postępowaniu karnym lub mimo niespełnienia warunków przewidzianych w tych przepisach zgodę na wyznaczenie terminu licytacji wyraził dłużnik, do którego nieruchomość należy, albo sąd. Sąd wyraża zgodę na wyznaczenie terminu licytacji na wniosek wierzyciela, jeżeli przemawia za tym wysokość i charakter dochodzonej należności lub brak możliwości zaspokojenia wierzyciela z innych składników

majątku dłużnika. Na postanowienie sądu oddalające wniosek wierzyciela przysługuje zażalenie.

§ 5. Licytacji lokalu mieszkalnego lub nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym, które służą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika, nie przeprowadza się w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz 90 dni po jego zakończeniu.”.

Art. 8. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128 oraz z 2020 r. poz. 568) w art. 304 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 i 3 w brzmieniu:

„§ 2. Kto, w zamian za udzielone osobie fizycznej świadczenie pieniężne wynikające z umowy pożyczki, kredytu lub innej umowy, której przedmiotem jest udzielenie takiego świadczenia z obowiązkiem jego zwrotu, niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby, żąda od niej zapłaty kosztów innych niż odsetki w kwocie co najmniej dwukrotnie przekraczającej maksymalną wysokość tych kosztów określoną w ustawie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Tej samej karze podlega, kto, w związku z udzieleniem osobie fizycznej świadczenia pieniężnego wynikającego z umowy pożyczki, kredytu lub innej umowy, której przedmiotem jest udzielenie świadczenia pieniężnego z obowiązkiem jego zwrotu, niezwiązanej bezpośrednio z działalnością gospodarczą lub zawodową tej osoby, żąda od niej zapłaty odsetek w wysokości co najmniej dwukrotnie przekraczającej stopę odsetek maksymalnych lub odsetek maksymalnych za opóźnienie, określonych w ustawie.”.

Uzasadnienie dotyczące niezgodności art. 26 pkt 1, art. 38 pkt 3, 4, 5, 6 i 7 oraz art. 39 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086) z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz dotyczące niezgodności art. 26 pkt 2, art. 38 pkt 1, 2, 8, 9 i 10 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086) z art.

7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z art. 2, art. 7, art. 112, art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 22 maja 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 382 zawierający Rządowy projekt ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o zmianie niektórych innych ustaw, zaś w dniu 26 maja 2020 roku wpłynął druk sejmowy nr 382-A zawierający autopoprawkę do tego projektu.

Co istotne, w druku sejmowym nr 382 w Rozdziale 7 – Przepisy zmieniające znajdował się art. 25 zawierający polecenie nowelizujące odnoszące się do ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 i 1238 oraz z 2020 r. poz. 568) i wskazujące, że po art. 107 dodaje się art. 107a w brzmieniu: „Art. 107a. § 1. Kto nie będąc do tego uprawnionym, włączając się w transmisję danych prowadzoną przy użyciu systemu teleinformatycznego, udaremnia lub utrudnia użytkownikowi tego systemu przekazywanie informacji, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 złotych. § 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 używa słów powszechnie uznanych za obelżywe lub w inny sposób dopuszcza się nieobyczajnego wybryku, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny nie niższej niż 3000 złotych.”.

W tym samym rozdziale ustawy znajdował się również art. 33 zawierający polecenie nowelizacyjne odnoszące się do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128 oraz z 2020 r. poz. 568 i 875) i wskazujące, że wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 85 otrzymuje brzmienie: „Art. 85. § 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. § 2. Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a.”;

2) w art. 86: a) § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20

lat pozbawienia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności, dolną granicę kary łącznej przyjmuje się w tej wysokości. Karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach.”, b) uchyla się § 4;

3) w art. 89a § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Jeżeli chociażby jedną z kar podlegających łączeniu jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczona na podstawie art. 60 § 5, a kara ta nie podlega łączeniu z surowszą karą pozbawienia wolności, sąd może wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze równym karze pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczonej na podstawie art. 60 § 5, o ile jednocześnie stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej.”;

4) w art. 91 § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Jeżeli sprawca w warunkach określonych w art. 85 § 1 popełnia dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, sąd orzeka karę łączną, stosując odpowiednio przepisy tego rozdziału.”; 5) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu: „Art. 91a. Wydaniu wyroku łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw lub zbiegające się przestępstwa zostały już w całości albo w części wykonane. Przepis art. 71 § 2 stosuje się odpowiednio.”.

W tym samym rozdziale ustawy znajdował się również art. 34 zawierający polecenie nowelizacyjne odnoszące się do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568) i wskazujące, że wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 100: a) w § 4 zdanie drugie otrzymuje brzmienie: „Stronom doręcza się postanowienie wraz z uzasadnieniem w wypadku wskazanym w art. 98 § 2, a oskarżonemu doręcza się postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.”, b) dodaje się § 10 w brzmieniu: „§ 10. Strona, która bierze udział w posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających udział w tych czynnościach na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, na którym wydano postanowienie albo zarządzenie, jest „osobą obecną przy ogłoszeniu” postanowienia albo zarządzenia w rozumieniu § 4 i § 6.”;

2) w art. 177: a) § 1a otrzymuje brzmienie: „§ 1a. Przesłuchanie świadka może nastąpić przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. W czynności w miejscu przebywania świadka bierze udział referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora lub urzędnik zatrudniony w sądzie lub prokuraturze, a w przypadku świadka pozbawionego wolności funkcjonariusz Służby Więziennej.”, b) po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu: „§ 1b. Tryb przesłuchania określony w § 1a można zastosować do świadka przebywającego poza granicami kraju. W takim przypadku w czynności w miejscu przebywania świadka bierze udział konsul.”;

3) w art. 248 § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania albo nie ogłoszono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania w wypadku udziału podejrzanego w posiedzeniu sądu w trybie określonym w art. 250 § 3b.”;

4) w art. 250: a) § 3 otrzymuje brzmienie: „§ 3. Prokurator, przesyłając wraz z aktami sprawy wniosek, o którym mowa w § 2, poucza oskarżonego o przysługujących mu w wypadku zastosowania tymczasowego aresztowania uprawnieniach oraz zarządza jednocześnie doprowadzenie go do sądu. Doprowadzenia oskarżonego do sądu nie zarządza się, jeżeli jego udział w posiedzeniu ma być zapewniony przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie czynności procesowych na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.”, b) po § 3a dodaje się § 3b–3g w brzmieniu: „§ 3b. Udział oskarżonego w posiedzeniu dotyczącym zastosowania tymczasowego aresztowania może być zapewniony przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jednoczesny bezpośredni przekaz obrazu i dźwięku na odległość. § 3c. Oskarżony bierze udział w posiedzeniu w trybie określonym w § 3b w obecności referendarza sądowego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub urzędnika zatrudnionego w sądzie lub prokuraturze, a jeżeli przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym – w obecności funkcjonariusza Służby Więziennej. § 3d. obrońca bierze udział w posiedzeniu przeprowadzonym w trybie określonym w § 3b w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że obrońca stawia się w tym celu w sądzie lub sąd zobowiąże go do udziału w posiedzeniu w budynku sądu z uwagi na konieczność uchylenia ryzyka nierozstrzygnięcia wniosku w

przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego. § 3e. W wypadku, gdy obrońca bierze udział w posiedzeniu przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony i zezwolić na telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że uwzględnienie wniosku może zakłócić prawidłowy przebieg posiedzenia lub stwarza ryzyko nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego. § 3f. Przepisu § 3b nie stosuje się w wypadku oskarżonego, którego dotyczą okoliczności wskazane w art. 79 § 1 pkt 2. § 3g. Tłumacz może wziąć udział w posiedzeniu również w miejscu przebywania oskarżonego.”;

5) w art. 276a po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu: „§ 1a. Środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, można orzec również wobec oskarżonego o przestępstwo, o którym mowa w art. 190a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, popełnione z powodu wykonywanego przez pokrzywdzonego zawodu.”;

6) w art. 374 dodaje się § 3–10 w brzmieniu: „§ 3. Przewodniczący na wniosek prokuratora wyraża zgodę na jego udział w rozprawie lub posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających udział w tych czynnościach na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy techniczne. § 4. Przewodniczący może zarządzić, na wniosek stron lub z urzędu, że oskarżony lub oskarżyciel posiłkowy, jeżeli są pozbawieni wolności, wezmą udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jednoczesny bezpośredni przekaz obrazu i dźwięku na odległość. § 5. Przewodniczący może zarządzić, na wniosek stron lub z urzędu, że strony, obrońcy lub pełnomocnicy, którzy stawili się w sądzie, wezmą udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jednoczesny bezpośredni przekaz obrazu i dźwięku na odległość, przebywając w pomieszczeniu lub pomieszczeniach sądu przystosowanych do przeprowadzania czynności przy użyciu tych urządzeń. Zarządzenie może dotyczyć wszystkich lub niektórych uczestników rozprawy wymienionych w zdaniu pierwszym. § 6. Strony, z wyjątkiem oskarżyciela publicznego, obrońcy i pełnomocnicy biorą udział w rozprawie przeprowadzanej z zastosowaniem trybu określonego w § 4 lub § 5 w obecności referendarza sądowego, asystenta sędziego lub urzędnika zatrudnionego w sądzie, a jeżeli są pozbawieni wolności w zakładzie karnym lub

areszcie śledczym – w obecności funkcjonariusza Służby Więziennej. § 7. obrońca bierze udział w rozprawie przeprowadzanej z zastosowaniem trybu określonego w § 4 w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że stawi się w tym celu w sądzie. § 8. W wypadku gdy obrońca bierze udział w rozprawie przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony, w celu kontynuacji rozprawy w tym samym dniu, aby umożliwić telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że złożenie wniosku w sposób oczywisty nie służy realizacji prawa do obrony, a w szczególności zmierza do zakłócenia lub nieuzasadnionego przedłużenia rozprawy. § 9. Na rozprawie prowadzonej z wykorzystaniem trybu określonego w § 4 lub § 5 wnioski i inne oświadczenia mogą być składane wyłącznie w formie ustnej. § 10. Jeżeli zachodzi potrzeba udziału tłumacza w rozprawie przeprowadzanej z zastosowaniem trybu określonego w § 4 lub § 5, tłumacz bierze udział w rozprawie w miejscu przebywania oskarżonego niewładającego w wystarczającym stopniu językiem polskim lub w miejscu przebywania osoby, co do której zachodzą okoliczności określone w art. 204 § 1 pkt 1, chyba że przewodniczący zarządzi inaczej.”;

7) w art. 568a w § 2 wyrazy „art. 575–577” zastępuje się wyrazami „art. 575 § 1 i 2, art. 576 i art. 577”;

8) w art. 569 § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu.”;

9) w art. 575 uchyla się § 3”.

W dniu 27 maja 2020 roku odbyło się pierwsze czytanie projektu oraz prace w komisjach po pierwszym czytaniu – sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych zostało przedstawione w druku sejmowym nr 390. W czasie pierwszego czytania wprowadzono szereg poprawek, w wyniku których zmianie uległa treść przepisów relewantnych z punktu widzenia niniejszego wniosku.

Zmianie uległ art. 25 zawierający polecenie nowelizacyjne odnoszące się do ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 i 1238 oraz z 2020 r. poz. 568) i wskazujące, że wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 107 dodaje się art. 107a w brzmieniu: „Art. 107a. § 1. Kto nie będąc do tego uprawnionym, włączając się w transmisję danych prowadzoną przy użyciu systemu teleinformatycznego, udaremnia lub utrudnia użytkownikowi tego systemu przekazywanie informacji, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 złotych. § 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 używa słów powszechnie uznanych za obelżywe lub w inny sposób dopuszcza się nieobyczajnego wybryku, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny nie niższej niż 3000 złotych.”;

2) w art. 130 § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Przepisu art. 119 nie stosuje się, jeżeli sprawca popełnia kradzież w sposób szczególnie zuchwały lub z włamaniem.”.

Zmianie uległ art. 33 zawierający polecenie nowelizacyjne odnoszące się do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128 oraz z 2020 r. poz. 568 i 875) i wskazujące, że wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 37a otrzymuje brzmienie:

„Art. 37a. § 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od 3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek. § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym.”;

2) po art. 57a dodaje się art. 57b w brzmieniu: „Art. 57b. Skazując za przestępstwo określone w art. 12 § 1 sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do podwójnej wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia.”;

3) art. 85 otrzymuje brzmienie: „Art. 85. § 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa. § 2. Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a.”;

4) w art. 86: a) § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności, dolną granicę kary łącznej przyjmuje się w tej wysokości. Karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach.”,

b) uchyla się § 4;

5) w art. 89a § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Jeżeli chociażby jedną z kar podlegających łączeniu jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczone na podstawie art. 60 § 5, a kara ta nie podlega łączeniu z surowszą karą pozbawienia wolności, sąd może wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze równym karze pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczonej na podstawie art. 60 § 5, o ile jednocześnie stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej.”;

6) w art. 91 § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Jeżeli sprawca w warunkach określonych w art. 85 § 1 popełnia dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, sąd orzeka karę łączną, stosując odpowiednio przepisy tego rozdziału.”;

7) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu: „Art. 91a. Wydaniu wyroku łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw lub zbiegające się przestępstwa zostały już w całości albo w części wykonane. Przepis art. 71 § 2 stosuje się odpowiednio.”;

8) w art. 115 po § 9 dodaje się § 9a w brzmieniu: „§ 9a. Kradzieżą szczególnie zuchwałą jest: 1) kradzież, której sprawca swoim zachowaniem wykazuje postawę lekceważącą lub wyzywającą wobec posiadacza rzeczy lub innych osób lub używa przemocy innego rodzaju niż przemoc wobec osoby, w celu zawładnięcia mieniem; 2) kradzież mienia ruchomego znajdującego się bezpośrednio na osobie lub w noszonym przez nią ubraniu albo przenoszonym lub przemieszczanym przez tę osobę w warunkach bezpośredniego kontaktu lub znajdującego się w przedmiotach przenoszonych lub przemieszczanych w takich warunkach.”;

9) po art. 278 dodaje się art. 278a w brzmieniu: „Art. 278a. § 1. Kto dopuszcza się kradzieży szczególnie zuchwałej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 2. Jeżeli kradzież szczególnie zuchwałą popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.”;

10) w art. 294 § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Kto dopuszcza się przestępstwa określonego w art. 278 § 1, 2 lub 5, art. 278a § 1, art. 284 § 1 lub 2, art. 285 § 1, art. 286 § 1 lub 2, art. 287 § 1, art. 288 § 1 lub 3, art. 290 § 1 lub w art. 291 § 1, w stosunku do mienia znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.”.

Zmianie uległ również art. 34 zawierający polecenie nowelizacyjne odnoszące się do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568) i wskazujące, że wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 96 dodaje się art. 96a w brzmieniu: „Art. 96a. Przepisy art. 374 § 3–8 i art. 517ea stosuje się odpowiednio do posiedzeń.”;

2) w art. 100 dodaje się § 10 w brzmieniu: „§ 10. Podmiot lub stronę, która bierze udział w posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających udział w posiedzeniu na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, na którym wydano postanowienie albo zarządzenie, uznaje się za „obecną przy ogłoszeniu” postanowienia albo zarządzenia w rozumieniu § 4 lub 6.”;

3) w art. 177 po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu: „§ 1b. W miejscu przebywania świadka przesłuchiwanego w sposób określony w § 1a, zamiast osób wskazanych w tym przepisie, może być obecny: 1) funkcjonariusz Służby Więziennej – jeżeli świadek przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym; 2) urzędnik konsularny – jeżeli świadek będący obywatelem polskim przebywa za granicą.”;

4) w art. 248 § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania albo nie ogłoszono mu tego postanowienia na posiedzeniu przeprowadzonym w sposób określony w art. 250 § 3b.”;

5) w art. 250 po § 3a dodaje się § 3b–3h w brzmieniu: „§ 3b. Można odstąpić od przymusowego doprowadzenia do sądu podejrzanego, jeżeli zostanie zapewniony udział podejrzanego w posiedzeniu, w szczególności złożenie przez niego wyjaśnień, przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tego posiedzenia na odległość z

jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. § 3c. W wypadku określonym w § 3b w posiedzeniu bierze udział w miejscu przebywania podejrzanego referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa podejrzany lub funkcjonariusz Służby Więziennej, jeżeli podejrzany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym. § 3d. obrońca bierze udział w posiedzeniu przeprowadzonym w sposób określony w § 3b w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że obrońca stawi się w tym celu w sądzie lub sąd zobowiąże go do udziału w posiedzeniu w budynku sądu z uwagi na konieczność uchylecia ryzyka nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego. § 3e. W wypadku, gdy obrońca bierze udział w posiedzeniu przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony i zezwolić na telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że uwzględnienie wniosku może zakłócić prawidłowy przebieg posiedzenia lub stwarza ryzyko nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego. § 3f. Przepisu § 3b nie stosuje się w wypadku oskarżonego, którego dotyczą okoliczności wskazane w art. 79 § 1 pkt 2. § 3g. Tłumacz może wziąć udział w posiedzeniu również w miejscu przebywania oskarżonego. § 3h. Przepisy art. 517ea stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 251 dodaje się § 4 w brzmieniu: „§ 4. Postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania doręcza się oskarżonemu. Postanowienie o zastosowaniu innego środka zapobiegawczego doręcza się oskarżonemu, jeżeli nie był obecny przy ogłoszeniu tego postanowienia.”;

7) w art. 276a po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu: „§ 1a. Środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, można orzec również wobec oskarżonego o przestępstwo, o którym mowa w art. 190a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, popełnione z powodu wykonywanego przez pokrzywdzonego zawodu.”;

8) w art. 374 dodaje się § 3–9 w brzmieniu: „§ 3. Przewodniczący, na wniosek prokuratora, wyraża zgodę na jego udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających udział w rozprawie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy techniczne. § 4. Przewodniczący może zwolnić z obowiązku stawiennictwa na rozprawie oskarżonego,

oskarżyciela posiłkowego albo oskarżyciela prywatnego, którzy są pozbawieni wolności, jeżeli zostanie zapewniony udział tych stron w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających udział w rozprawie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. § 5. W wypadku określonym w § 4 w rozprawie bierze udział w miejscu przebywania strony referendarz sądowy lub asystent sędziego, zatrudniony w sądzie, w którego okręgu strona przebywa. § 6. obrońca bierze udział w rozprawie przeprowadzanej w sposób określony w § 4 w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że stawi się w tym celu w sądzie. § 7. W wypadku gdy obrońca bierze udział w rozprawie przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony, w celu kontynuacji rozprawy w tym samym dniu, aby umożliwić telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że złożenie wniosku w sposób oczywisty nie służy realizacji prawa do obrony, a w szczególności zmierza do zakłócenia lub nieuzasadnionego przedłużenia rozprawy. § 8. Jeżeli zachodzi potrzeba udziału tłumacza w rozprawie przeprowadzanej w sposób określony w § 4, tłumacz bierze udział w rozprawie w miejscu przebywania oskarżonego niewładającego w wystarczającym stopniu językiem polskim lub w miejscu przebywania osoby, co do której zachodzą okoliczności określone w art. 204 § 1 pkt 1, chyba że przewodniczący zarządzi inaczej. § 9. Przepisy art. 517ea stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 568a w § 2 wyrazy „art. 575–577” zastępuje się wyrazami „art. 575 § 1 i 2, art. 576 i art. 577”;

10) w art. 569 § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu.”;

11) w art. 575 uchyla się § 3.

W dniu 28 maja 2020 roku odbyło się drugie czytanie projektu. W dniu 3 czerwca 2020 roku miały miejsce prace w komisjach po drugim czytaniu zakończone sprawozdaniem Komisji Finansów Publicznych (druk sejmowy nr 390-A). W dniu 4 czerwca 2020 roku odbyło się trzecie czytanie projektu. Po trzecim czytaniu art. 25 przyjął numer 26, art. 33 przyjął numer 37, a art. 34 przyjął numer 38. W dniu 5 czerwca 2020 roku ustawa została przekazana Marszałkowi Senatu. W dniu 18 czerwca 2020 roku Senat zajął

stanowisko (druk sejmowy nr 427), w którym w punkcie 21 zaproponowano skreślenie art. 26, a w punktach 37 i 38 zaproponowano skreślenie odpowiednio art. 37 i art. 38 ustawy. W dniu 19 czerwca 2020 roku odbyły się prace w komisjach nad stanowiskiem Senatu (sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych – druk sejmowy nr 441) i jeszcze tego samego dnia Sejm rozpatrzył stanowisko Senatu. Poprawki Senatu nr 21, 37 i 38 zostały odrzucone.

W dniu 22 czerwca 2020 roku ustawę przekazano Prezydentowi do podpisu i tego samego dnia Prezydent ustawę podpisał. W dniu 23 czerwca 2020 roku ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 1086. Zgodnie z art. 103 ustawy, w dniu następującym po dniu ogłoszenia obowiązywać zaczęły relewantne z punktu widzenia wniosku przepisy w brzmieniu:

Art. 26. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 i 1238 oraz z 2020 r. poz. 568 i 956) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 107 dodaje się art. 107a w brzmieniu:

„Art. 107a. § 1. Kto nie będąc do tego uprawnionym, włączając się w transmisję danych prowadzoną przy użyciu systemu teleinformatycznego, udaremnia lub utrudnia użytkownikowi tego systemu przekazywanie informacji, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 używa słów powszechnie uznanych za obelżywe lub w inny sposób dopuszcza się nieobyczajnego wybryku, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny nie niższej niż 3000 złotych.”;

2) w art. 130 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepisu art. 119 nie stosuje się, jeżeli sprawca popełnia kradzież w sposób szczególnie zuchwały lub z włamaniem.”.

Art. 38. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950 i 2128 oraz z 2020 r. poz. 568 i 875) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 37a otrzymuje brzmienie:

„Art. 37a. § 1. Jeżeli przestępstwo jest zagrożone tylko karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, a wymierzona za nie kara pozbawienia wolności nie byłaby surowsza od roku, sąd może zamiast tej kary orzec karę ograniczenia wolności nie niższą od

3 miesięcy albo grzywnę nie niższą od 100 stawek dziennych, jeżeli równocześnie orzeka środek karny, środek kompensacyjny lub przepadek.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawców, którzy popełniają przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego oraz sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym.”;

2) po art. 57a dodaje się art. 57b w brzmieniu:

„Art. 57b. Skazując za przestępstwo określone w art. 12 § 1 sąd wymierza karę przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia do podwójnej wysokości górnej granicy ustawowego zagrożenia.”;

3) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art. 85. § 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

§ 2. Karą łączną nie obejmuje się kar orzeczonych wyrokami, o których mowa w art. 114a.”;

4) w art. 86:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności. Jeżeli najwyższą z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa jest kara 810 stawek dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności, dolną granicę kary łącznej przyjmuje się w tej wysokości. Karę pozbawienia wolności wymierza się w miesiącach i latach.”,

b) uchyla się § 4;

5) w art. 89a § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli chociażby jedną z kar podlegających łączeniu jest kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczona na podstawie art. 60 § 5, a kara ta nie podlega łączeniu z surowszą karą pozbawienia wolności, sąd może wymierzyć karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze równym karze pozbawienia wolności z

warunkowym zawieszeniem jej wykonania orzeczonej na podstawie art. 60 § 5, o ile jednocześnie stosuje warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej.”;

6) w art. 91 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli sprawca w warunkach określonych w art. 85 § 1 popełnia dwa lub więcej ciągów przestępstw określonych w § 1 lub ciąg przestępstw oraz inne przestępstwo, sąd orzeka karę łączną, stosując odpowiednio przepisy tego rozdziału.”;

7) po art. 91 dodaje się art. 91a w brzmieniu:

„Art. 91a. Wydaniu wyroku łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw lub zbiegające się przestępstwa zostały już w całości albo w części wykonane. Przepis art. 71 § 2 stosuje się odpowiednio.”;

8) w art. 115 po § 9 dodaje się § 9a w brzmieniu:

„§ 9a. Kradzieżą szczególnie zuchwałą jest:

1) kradzież, której sprawca swoim zachowaniem wykazuje postawę lekceważącą lub wyzywającą wobec posiadacza rzeczy lub innych osób lub używa przemocy innego rodzaju niż przemoc wobec osoby, w celu zawładnięcia mieniem;

2) kradzież mienia ruchomego znajdującego się bezpośrednio na osobie lub w noszonym przez nią ubraniu albo przenoszonego lub przemieszczanego przez tę osobę w warunkach bezpośredniego kontaktu lub znajdującego się w przedmiotach przenoszonych lub przemieszczanych w takich warunkach.”;

9) po art. 278 dodaje się art. 278a w brzmieniu:

„Art. 278a. § 1. Kto dopuszcza się kradzieży szczególnie zuchwałej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli kradzież szczególnie zuchwałą popełniono na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.”;

10) w art. 294 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto dopuszcza się przestępstwa określonego w art. 278 § 1, 2 lub 5, art. 278a § 1, art. 284 § 1 lub 2, art. 285 § 1, art. 286 § 1 lub 2, art. 287 § 1, art. 288 § 1 lub 3, art. 290 § 1 lub w art. 291 § 1, w stosunku do mienia znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.”.

Art. 39. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, 413 i 568) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 96 dodaje się art. 96a w brzmieniu:

„Art. 96a. Przepisy art. 374 § 3–8 i art. 517ea stosuje się odpowiednio do posiedzeń.”;

2) w art. 100 dodaje się § 10 w brzmieniu:

„§ 10. Podmiot lub stronę, która bierze udział w posiedzeniu przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających udział w posiedzeniu na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, na którym wydano postanowienie albo zarządzenie, uznaje się za „obecną przy ogłoszeniu” postanowienia albo zarządzenia w rozumieniu § 4 lub 6.”;

3) w art. 177 po § 1a dodaje się § 1b w brzmieniu:

„§ 1b. W miejscu przebywania świadka przesłuchiwanego w sposób określony w § 1a, zamiast osób wskazanych w tym przepisie, może być obecny:

1) funkcjonariusz Służby Więziennej – jeżeli świadek przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym;

2) urzędnik konsularny – jeżeli świadek będący obywatelem polskim przebywa za granicą.”;

4) w art. 248 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania albo nie ogłoszono mu tego postanowienia na posiedzeniu przeprowadzonym w sposób określony w art. 250 § 3b.”;

5) w art. 250 po § 3a dodaje się § 3b–3h w brzmieniu:

„§ 3b. Można odstąpić od przymusowego doprowadzenia do sądu podejrzanego, jeżeli zostanie zapewniony udział podejrzanego w posiedzeniu, w szczególności złożenie przez niego wyjaśnień, przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie tego posiedzenia na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

§ 3c. W wypadku określonym w § 3b w posiedzeniu bierze udział w miejscu przebywania podejrzanego referendarz sądowy lub asystent sędziego zatrudniony w sądzie, w którego okręgu przebywa podejrzany lub funkcjonariusz Służby Więziennej, jeżeli podejrzany przebywa w zakładzie karnym lub areszcie śledczym.

§ 3d. obrońca bierze udział w posiedzeniu przeprowadzonym w sposób określony w § 3b w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że obrońca stawi się w tym celu w sądzie lub sąd zobowiąże go do udziału w posiedzeniu w budynku sądu z uwagi na konieczność uchylenia ryzyka nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego.

§ 3e. W wypadku, gdy obrońca bierze udział w posiedzeniu przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony i zezwolić na telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że uwzględnienie wniosku może zakłócić prawidłowy przebieg posiedzenia lub stwarza ryzyko nierozstrzygnięcia wniosku w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania przed upływem dopuszczalnego czasu zatrzymania oskarżonego.

§ 3f. Przepisu § 3b nie stosuje się w wypadku oskarżonego, którego dotyczą okoliczności wskazane w art. 79 § 1 pkt 2.

§ 3g. Tłumacz może wziąć udział w posiedzeniu również w miejscu przebywania oskarżonego.

§ 3h. Przepisy art. 517ea stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 251 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania doręcza się oskarżonemu. Postanowienie o zastosowaniu innego środka zapobiegawczego doręcza się oskarżonemu, jeżeli nie był obecny przy ogłoszeniu tego postanowienia.”;

7) w art. 276a po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Środek zapobiegawczy, o którym mowa w § 1, można orzec również wobec oskarżonego o przestępstwo, o którym mowa w art. 190a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, popełnione z powodu wykonywanego przez pokrzywdzonego zawodu.”;

8) w art. 374 dodaje się § 3–9 w brzmieniu:

„§ 3. Przewodniczący, na wniosek prokuratora, wyraża zgodę na jego udział w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających udział w rozprawie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy techniczne.

§ 4. Przewodniczący może zwolnić z obowiązku stawiennictwa na rozprawie oskarżonego, oskarżyciela posiłkowego albo oskarżyciela prywatnego, którzy są

pozbawieni wolności, jeżeli zostanie zapewniony udział tych stron w rozprawie przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających udział w rozprawie na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.

§ 5. W wypadku określonym w § 4 w rozprawie bierze udział w miejscu przebywania strony referendarz sądowy lub asystent sędziego, zatrudniony w sądzie, w którego okręgu strona przebywa.

§ 6. obrońca bierze udział w rozprawie przeprowadzanej w sposób określony w § 4 w miejscu przebywania oskarżonego, chyba że stawi się w tym celu w sądzie.

§ 7. W wypadku gdy obrońca bierze udział w rozprawie przebywając w innym miejscu niż oskarżony, sąd na wniosek oskarżonego lub obrońcy może zarządzić przerwę na czas oznaczony, w celu kontynuacji rozprawy w tym samym dniu, aby umożliwić telefoniczny kontakt obrońcy z oskarżonym, chyba że złożenie wniosku w sposób oczywisty nie służy realizacji prawa do obrony, a w szczególności zmierza do zakłócenia lub nieuzasadnionego przedłużenia rozprawy.

§ 8. Jeżeli zachodzi potrzeba udziału tłumacza w rozprawie przeprowadzanej w sposób określony w § 4, tłumacz bierze udział w rozprawie w miejscu przebywania oskarżonego niewładającego w wystarczającym stopniu językiem polskim lub w miejscu przebywania osoby, co do której zachodzą okoliczności określone w art. 204 § 1 pkt 1, chyba że przewodniczący zarządzi inaczej.

§ 9. Przepisy art. 517ea stosuje się odpowiednio.”;

9) w art. 568a w § 2 wyrazy „art. 575–577” zastępuje się wyrazami „art. 575 § 1 i 2, art. 576 i art. 577”;

10) w art. 569 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu.”;

11) w art. 575 uchyla się § 3.

Uzasadnienie prawne dotyczące punktów I., III., IV., V. oraz VI. wniosku w zakresie niezgodności wskazanych tam przepisów ustaw z art. 7 i art. 112 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji, „organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa”. Trybunał Konstytucyjny wykładając wskazane unormowanie wskazywał w dotychczasowym orzecznictwie, że art. 7 Konstytucji zawiera jedynie dyrektywę skierowaną do organów władzy państwowej, mających obowiązek działania w granicach przewidzianych prawem kompetencji (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 27 maja 2002 r., ozn. sygn. K 20/01¹; z dnia 18 listopada 2014 r., ozn. sygn. K 23/12²; z dnia 14 listopada 2018 r., ozn. sygn. Kp 1/18³). W postanowieniu z dnia 4 listopada 2015 r., ozn. sygn. K 9/14⁴, Trybunał Konstytucyjny wskazał, że „(...) w świetle orzecznictwa TK, nie ma wątpliwości, że punktem odniesienia kontroli w tym zakresie mogą być nie tylko unormowania konstytucyjne, lecz także zasady zawarte w regulaminach Sejmu i Senatu i ustawach zwykłych oraz wynikające z prawa międzynarodowego, w tym w szczególności prawa Unii Europejskiej - jednak pod warunkiem, że doprecyzowują one i rozwijają «konstytucyjne elementy procesu ustawodawczego» (a więc te elementy procesu legislacyjnego, które przesądzają o dojściu ustawy do skutku)”.

Na wstępie zatem tej części rozważań przypomnieć należy, że do postępowania z projektami kodeksów, projektami zmian kodeksów oraz z projektami przepisów wprowadzających kodeksy i ich zmian stosuje się przepisy Działu II Rozdziału 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej („Postępowanie z projektami ustaw i uchwał”), Rozdziału 1a („Wysłuchanie publiczne”) i Rozdziału 14 („Posiedzenia komisji sejmowych”) z odrębnościami wynikającymi z Rozdziału 4, tj. „Postępowanie z projektami kodeksów”⁵. Zarówno w związku z literalnym brzmieniem ww. przepisu, jak i uwzględniając liczne poglądy doktryny należy uznać, iż ustawy nowelizujące powinny

---

¹ LEX nr 54068.

² LEX nr 1548281.

³ LEX nr 2575644.

⁴ LEX nr 1949737.

⁵ Art. 87 ust. 1 Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: M.P. z 2019 r., poz. 1028); dalej jako: Regulamin Sejmu RP.

dochodzić do skutku w takim samym trybie jak ustawy pierwotne⁶, zatem do prac nad projektem nowelizacji kodeksu należy stosować przepisy ww. rozdziału Regulaminu Sejmu RP, który dotyczy postępowania z projektami kodeksów⁷, będącego szczególnym rodzajem procedury ustawodawczej⁸.

Celem wprowadzenia przez ustawodawcę tego szczególnego porządku postępowania jest zapewnienie spójności wypracowanych przez specjalistów uregulowań kodeksowych i wyeliminowanie możliwości przypadkowej nowelizacji kodeksu przy uchwalaniu ustaw szczególnych⁹, która to nowelizacja mogłaby zostać przeprowadzona za pomocą pochopnych i dezintegrujących projekt poprawek poselskich¹⁰. Chociaż polskie przepisy prawne nie formułują definicji kodeksu, w doktrynie nie kwestionuje się poglądu, że chodzi o ustawę, która w sposób całościowy reguluje zagadnienia jednej gałęzi prawa. Z takim pojmowaniem tego pojęcia dobrze korespondują regulacje prawa cywilnego (materialnego i procesowego), prawa karnego (materialnego i procesowego), prawa pracy oraz postępowania administracyjnego, którym nadano postać kodeksu¹¹. Również zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”¹² określenie przedmiotu ustawy rozpoczynające się od wyrazów „Kodeks”, „Prawo” albo „Ordynacja” pisane wielką literą powinno być używane, gdy ustawa wyczerpująco reguluje obszerną dziedzinę spraw¹³.

Inicjatywa ustawodawcza, jak w przypadku każdej ustawy, przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi i Radzie Ministrów, a także grupie co najmniej 100.000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu¹⁴. Poselskie projekty ustaw mogą być wnoszone przez komisje sejmowe lub co najmniej 15 posłów podpisujących projekt¹⁵. Wnioskodawcy

---

⁶ S. Patyra, *Tryb pilny w teorii i praktyce procesu ustawodawczego pod rządami Konstytucji z 1997 roku* w: Przegląd Prawa Konstytucyjnego, 2011, Nr 1, s. 68.

⁷ P. Sarnecki, *O pojęciu „kodeks” i procedurze rozstrzygnięcia o jego zakresie oraz w sprawie trybu nowelizacji kodeksów* [w:] Przegląd Sejmowy, 1996, Nr 2, s. 92–96.

⁸ L. Garlicki, *Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu*, Warszawa 2012, s. 249.

⁹ *Ibidem*, s. 249-250.

¹⁰ T. J. Zieliński, *Obowiązki strony państwowej i wyznaniowej w procesie realizacji art. 25 ust. 5 Konstytucji w parlamencie*. Rocznik Teologiczny, 2011, Tom 53, Nr 1-2, s. 166-167.

¹¹ L. Garlicki, *op. cit.*, s. 249-250.

¹² Dz. U. z 2016 r., poz. 283.

¹³ § 19 pkt 2 Zasad techniki prawodawczej.

¹⁴ Art. 118 Konstytucji Rzeczypospolitej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 32 Regulaminu Sejmu RP.

¹⁵ Art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

przedkładając Sejmowi projekt ustawy, przedstawiają skutki finansowe jej wykonania¹⁶ (a także wskazują źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego¹⁷). Projekty ten składa się w formie pisemnej na ręce Marszałka Sejmu; wnosząc projekt wnioskodawca wskazuje swego przedstawiciela upoważnionego do reprezentowania go w pracach nad nim¹⁸. Do projektu ustawy dołącza się uzasadnienie¹⁹, które powinno spełnić szereg warunków określonych w art. 34 Regulaminu Sejmu RP (m.in. powinno wyjaśniać potrzebę i cel wydania ustawy, przedstawiać rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana, wykazywać różnicę pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym, przedstawiać przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne²⁰). Wnioskodawca do czasu zakończenia drugiego czytania może wycofać wniesiony przez siebie projekt²¹.

Rozpatrywanie projektów ustaw odbywa się w trzech czytaniach²². Postępowanie dotyczące projektów „ważniejszych” ustaw²³, w tym zmian kodeksów, przeprowadza się wyłącznie na posiedzeniu Sejmu²⁴. W razie wątpliwości to Marszałek Sejmu rozstrzyga ostatecznie²⁵, czy dany projekt jest projektem kodeksów, projektem zmian kodeksów lub projektem przepisów wprowadzających kodeksy i ich zmiany²⁶. Taka sytuacja nie będzie mieć miejsca, gdy projekt ustawy (lub ustawa zmieniana) nosi nazwę „kodeks”, wtedy bezdyskusyjnie podlega rozpatrzeniu w trybie Działu II Rozdziału 4 Regulaminu Sejmu RP²⁷.

Pierwsze czytanie projektu zmian kodeksu lub projektu zmian przepisów wprowadzających kodeks może się odbyć nie wcześniej niż czternastego dnia od doręczenia posłom druku projektu²⁸. Obejmuje ono uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę, debatę

---

¹⁶ Art. 118 ust. 3 Konstytucji RP.

¹⁷ Art. 34 ust. 2 pkt 5 Regulaminu Sejmu RP.

¹⁸ B. Banaszak, *Prawo konstytucyjne*, Warszawa 2015, s. 144.

¹⁹ Art. 34 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

²⁰ B. Banaszak, *op. cit.*, s. 144.

²¹ Art. 119 ust. 4 Konstytucji RP oraz 36 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

²² Art. 36 ust. Regulaminu Sejmu RP.

²³ B. Banaszak, *op. cit.*, s. 147.

²⁴ Art. 37 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

²⁵ Art. 87 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

²⁶ G. Koksanowicz, *Nadawanie biegu inicjatywom ustawodawczym w świetle postanowień regulaminu Sejmu w: Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 2012, Nr 1, s. 13-27.

²⁷ L. Garlicki, *op. cit.*, s. 249-250.

²⁸ Art. 89 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

w sprawie ogólnych zasad projektu oraz pytania posłów i odpowiedzi wnioskodawcy²⁹. Pierwsze czytanie kończy się skierowaniem projektu do komisji (chyba że Sejm na skutek złożonego wniosku odrzuci projekt w całości)³⁰, które rozpatrują projekt zgodnie z art. 40-42 Regulaminu Sejmu RP, a następnie przedstawiają Sejmowi sprawozdanie, w którym przedstawiają wniosek o: przyjęcie projektu bez poprawek albo przyjęcie projektu z określonymi poprawkami w formie tekstu jednolitego projektu albo odrzucenie projektu³¹. W ramach rozpatrywania projektów kodeksów lub zmian kodeksów należy wskazać istotne odrębności od wskazanej tu procedury³², w szczególności możliwość powołania Komisji Nadzwyczajnej³³, w ramach której tworzy się podkomisje i zespoły robocze³⁴. Komisja Nadzwyczajna powołuje zespół stałych ekspertów, z których jedną trzecią wskazuje wnioskodawca projektu kodeksu³⁵, natomiast w jej prace nie jest włączona Komisja Ustawodawcza³⁶. Komisja Nadzwyczajna może w każdym czasie wystąpić do Sejmu z wnioskiem o debatę na temat wybranych zagadnień dotyczących projektu kodeksu³⁷ oraz przedstawić Sejmowi sprawozdanie w formie zestawienia przyjętych przez nią poprawek odnoszących się do projektu wniesionego przez wnioskodawców³⁸.

Drugie czytanie obejmuje przedstawienie Sejmowi sprawozdania komisji o projekcie ustawy lub sprawozdania poprawionego, a także przeprowadzenie debaty oraz zgłaszanie wniosków i poprawek, które powinny zawierać wynikające z nich konsekwencje dla tekstu projektu ustawy. Drugie czytanie projektu zmian kodeksu może odbyć się nie wcześniej niż czternastego dnia od dnia doręczenia posłom sprawozdania Komisji Nadzwyczajnej³⁹. W przypadku zgłoszenia w drugim czytaniu poprawki albo wniosku projekt kieruje się ponownie do Komisji Nadzwyczajnej⁴⁰.

---

²⁹ Art. 39 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP.

³⁰ Art. 39 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

³¹ Art. 43 Regulaminu Sejmu RP.

³² L. Garlicki, *op. cit.*, s. 249-250.

³³ Art. 90 Regulaminu Sejmu RP.

³⁴ Art. 91 Regulaminu Sejmu RP.

³⁵ Art. 92 Regulaminu Sejmu RP.

³⁶ Art. 81 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

³⁷ Art. 90 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP.

³⁸ Art. 93 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP.

³⁹ Art. 95 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP.

⁴⁰ Art. 95 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

Trzecie czytanie może się odbyć niezwłocznie, jeżeli w drugim czytaniu projekt nie został skierowany ponownie do komisji⁴¹. Obejmuje ono przedstawienie dodatkowego sprawozdania komisji lub - jeżeli projekt nie został ponownie skierowany do komisji - przedstawienie przez posła sprawozdawcę poprawek i wniosków zgłoszonych podczas drugiego czytania oraz głosowanie⁴² według porządku, o którym stanowi art. 50 Regulaminu Sejmu RP.

Tekst ustawy uchwalonej przez Sejm (potwierdzony swoim podpisem) Marszałek Sejmu przekazuje niezwłocznie Marszałkowi Senatu oraz Prezydentowi. Marszałek Senatu kieruje ją do rozpatrzenia do komisji senackich właściwych merytorycznie, które mogą zaproponować przyjęcie ustawy bez poprawek, przyjęcie jej z poprawkami albo odrzucenie jej w całości. Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy może ją przyjąć bez zmian, uchwalić poprawki albo uchwalić odrzucenie jej w całości. Jeżeli Senat w ciągu 30 dni od dnia przekazania ustawy nie podejmie stosownej uchwały, ustawę uznaje się za uchwaloną w brzmieniu przyjętym przez Sejm⁴³. Uchwałę Senatu zawierającą poprawki Marszałek Sejmu kieruje do rozpatrzenia przez wcześniej zajmujące się nią komisje, które przedstawiają Sejmowi sprawozdanie i wnioskuje o uchwalenie proponowanych przez Senat zmian w całości albo w części albo o ich nieprzyjęcie⁴⁴.

Sejm, na wniosek Marszałka Sejmu, może rozpatrzyć poprawki zawarte w uchwale Senatu bez uprzedniego skierowania jej do komisji⁴⁵. Uchwałę Senatu odrzucającą ustawę albo poprawkę zaproponowaną w uchwale Senatu, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów⁴⁶.

Niezwłocznie po ustaleniu tekstu ustawy w wyniku rozpatrzenia uchwały Senatu albo po uzyskaniu informacji o przyjęciu ustawy przez Senat bądź po bezskutecznym upływie terminu do podjęcia uchwały Senatu, Marszałek Sejmu przesyła Prezydentowi Rzeczypospolitej tekst ustawy, potwierdzony swoim podpisem⁴⁷. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawę w ciągu 21 dni od dnia przedstawienia i zarządza jej

---

⁴¹ Art. 48 Regulaminu Sejmu RP.

⁴² Art. 49 Regulaminu Sejmu RP.

⁴³ B. Banaszak, *op. cit.*, s. 154-155.

⁴⁴ Zob. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 1997 r., sygn. akt K 25/97, LEX nr 30763.

⁴⁵ Art. 54 ust. 8 Regulaminu Sejmu RP.

⁴⁶ B. Banaszak, *op. cit.*, s. 155.

⁴⁷ Art. 56 Regulaminu Sejmu RP.

ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁸. Przed jej podpisaniem Prezydent może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie wystąpi w wyżej opisanym trybie do Trybunału Konstytucyjnego, może z umotywowanym wnioskiem przekazać ustawę Sejmowi do ponownego rozpatrzenia⁴⁹.

Ocena konstytucyjności trybu nowelizacji kodeksu w przypadku zawarcia przepisów nowelizujących w odrębnej ustawie wymaga przeprowadzenia wnikliwej i wszechstronnej analizy. Powinna ona objąć kwestię materialnej jednorodności (bliskości) danej ustawy i stanowiących jej element przepisów nowelizujących, jak i sam przebieg parlamentarnej procedury legislacyjnej. Należy ustalić m.in. czy senackie poprawki mieściły się w konstytucyjnie dopuszczalnym zakresie⁵⁰. Trzeba również zaznaczyć, iż wobec kodeksów istnieje zakaz stosowania możliwości uznania przez Radę Ministrów uchwalonego przez siebie projektu ustawy za „projekt pilny”⁵¹. Tryb ten z założenia przewidziany jest do stosowania w przypadku projektów ustaw o mniej skomplikowanej konstrukcji zarówno pod względem objętości, jak i proponowanych w nich rozwiązań normatywnych⁵².

Zaznaczyć należy, że o ile szczegółowe uregulowania zostały zawarte w regulaminie Sejmu, uchwalonym w oparciu o upoważnienie wyrażone w art. 112 Konstytucji, który wskazuje, że „organizację wewnętrzną i porządek prac Sejmu oraz tryb powoływania i działalności jego organów, jak też sposób wykonywania konstytucyjnych i ustawowych obowiązków organów państwowych wobec Sejmu określa regulamin Sejmu uchwalony przez Sejm”, tak zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego Sejm jest związany treścią uchwalonego przez siebie regulaminu dopóty, dopóki nie podejmie decyzji o jego zmianie. Tym samym proces ustawodawczy w sprawie ustawy zmieniającej kodeks powinien przebiegać zgodnie z przepisami rozdziału 4 działu II regulaminu Sejmu. Wprawdzie Konstytucja pozwala na uznanie niektórych projektów za pilne, jednak, zgodnie z art. 123 ust. 1 Konstytucji, „Rada Ministrów może uznać uchwalony przez siebie projekt ustawy za pilny, z wyjątkiem projektów ustaw podatkowych, ustaw dotyczących wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, Sejmu, Senatu oraz organów samorządu terytorialnego, ustaw

---

⁴⁸ Art. 122 ust. 2 Konstytucji RP.

⁴⁹ B. Banaszak, *op. cit.*, s. 164-165.

⁵⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 września 2008 r., sygn. akt K 5/07, LEX nr 439111.

⁵¹ Art. 123 Konstytucji RP.

⁵² S. Patyra, *op. cit.*, s. 67.

regulujących ustroj i właściwość władz publicznych, a także kodeksów”. W tym kontekście podkreślenia wymaga, że w rozdziale 4 działu II regulaminu Sejmu przewidziano szczególny sposób procedowania projektów kodeksów, mający zastosowanie również do projektów zmian kodeksów i przepisów wprowadzających kodeksy oraz ich zmian. Powtórzyć należy, że zgodnie z art. 89 ust. 2 regulaminu Sejmu, pierwsze czytanie projektu zmian kodeksu lub projektu zmian przepisów wprowadzających kodeks może się odbyć nie wcześniej niż czternastego dnia od doręczenia posłom druku projektu. Do rozpatrzenia wskazanych projektów, zgodnie z treścią art. 90 ust. 1 regulaminu Sejmu, może zostać powołana Komisja Nadzwyczajna. Stosownie do art. 95 ust. 1 regulaminu Sejmu, drugie czytanie projektu, o którym mowa w art. 87 ust. 1, może odbyć się nie wcześniej niż czternastego dnia od dnia doręczenia posłom sprawozdania Komisji Nadzwyczajnej. Art. 95 ust. 2 stanowi ponadto, że w przypadku zgłoszenia w drugim czytaniu poprawki albo wniosku projekt kieruje się ponownie do Komisji Nadzwyczajnej.

W wyroku z dnia 14 lipca 2020 r., ozn. sygn. akt Kp 1/19⁵³ Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że w swoim dotychczasowym orzecznictwie wielokrotnie wskazywał na szczególne miejsce kodeksów w systemie prawa. W orzeczeniu tym Trybunał dokonał swoistego podsumowania swojego orzecznictwa dotyczącego zasad rządzących procesem legislacyjnym w odniesieniu do kodeksów i ich zmian.

I tak, jeszcze przed uchwaleniem obecnej Konstytucji w orzecznictwie wskazywano, że choć kodeksom nie przysługuje „szczególne miejsce w hierarchii źródeł prawa”, to jednak mają one „szczególne miejsce w systemie prawa ustawowego. Istotą kodeksu jest stworzenie koherentnej i - w miarę możliwości - zupełnej oraz trwałej regulacji w danej dziedzinie prawa (...), kodeksy przygotowywane i uchwalane są w odrębnej, bardziej złożonej procedurze niż «zwyczajne» ustawy, istotą kodeksu jest dokonanie kodyfikacji danej gałęzi prawa”. Trybunał wskazał również, że „zasady prawidłowej legislacji wymagają (...), by ustawodawca nader rozważnie podejmował nowelizację kodeksów (...). Jest to szczególnie ważne, gdy nowelizacja ma dotyczyć kodeksowych unormowań o charakterze zasadniczym, przesądzających samą istotę poszczególnych instytucji danej gałęzi prawa” (orzeczenie z dnia 18 października 1994 r., ozn. sygn. K 2/94⁵⁴).

---

⁵³ LEX nr 3028994.

⁵⁴ LEX nr 25215.

Na szczególną rolę kodeksu Trybunał Konstytucyjny wskazywał również w wyroku z dnia 19 września 2008 r., sygn. K 5/07⁵⁵. W tym orzeczeniu Trybunał zwrócił uwagę, że „Konstytucja nie definiuje kodeksów wprost, ale jednak wyraźnie akcentuje ich swoisty charakter. W jedynym, dotyczącym tego rodzaju aktów normatywnych przepisie, tj. art. 123 ust. 1 *in fine* Konstytucja poddaje bowiem proces uchwalania kodeksów pewnemu ograniczeniu - zakazuje stosowania wobec nich trybu pilnego”. Oznacza to, że już na poziomie norm konstytucyjnych podkreślona została szczególna waga regulacji o randze kodeksowej. W tym samym wyroku Trybunał wskazał również, że „potrzeba obowiązywania szczególnych reguł procedowania z projektami kodeksów oraz ich zmian uzasadniana jest ich doniosłością w kształtowaniu systemu prawnego”.

We wspomnianym wyroku z dnia 14 lipca 2020 r., (sygn. akt Kp 1/19) Trybunał Konstytucyjny raz jeszcze podkreślił ponadto, że poprzez uchwalenie regulaminu Sejmu nastąpiło samozwiązanie się Sejmu postanowieniami tego aktu. Pomimo iż parlamentarzyści mogą w każdej chwili zmienić swój regulamin, to jednak do czasu wprowadzenia takich zmian musi być przestrzegany w takiej formie, w jakiej został uchwalony. „Zasada legalności w działalności ustawodawczej parlamentu nie może być - zdaniem Trybunału - zawężona jedynie do skonstatowania generalnej legitymacji do sprawowania władzy ustawodawczej, czy też do przestrzegania wyłącznie konstytucyjnych reguł stanowienia prawa, ale wiąże się z potrzebą dotrzymania całokształtu obowiązujących «reguł gry» związanych z procedurą tworzenia prawa”. Trybunał skonstatował, że w związku z powyższym, również regulaminy parlamentarne mogą stanowić punkt odniesienia podczas orzekania. W wyroku z dnia 7 lipca 2003 r., sygn. akt SK 38/01⁵⁶, Trybunał wskazał na szczególne znaczenie prawidłowości trybu legislacyjnego w stosunku do kodeksów, podkreślając, że „bezwzględne przestrzeganie trybu ustawodawczego stanowi gwarancję praworządności, a nadanie obowiązującym w tym zakresie regulacjom rangi konstytucyjnej wzmacnia tę funkcję”. W wyroku z dnia 24 czerwca 2002 r., sygn. akt K. 14/02⁵⁷ Trybunał podniósł ponadto, że „władza ustawodawcza parlamentu (jego izb) i związane z nią uprawnienia innych podmiotów realizują się przy pomocy sformalizowanego prawa ustawodawczego, składającego się z poszczególnych stadiów (faz), w ramach

---

⁵⁵ LEX nr 439111.

⁵⁶ LEX nr 80204.

⁵⁷ LEX nr 54905.

których poszczególnym uczestnikom tego procesu przysługuje prawo podejmowania określonych działań mających wpływ na treść lub formę ustawy. W toku procesu ustawodawczego każde z tych działań (czynności) posiada określony cel, a skorzystanie z niego wywołuje określone konsekwencje prawne. Posłużenie się jakąś czynnością niezgodnie z jej przeznaczeniem, czy też w niewłaściwej fazie procesu ustawodawczego, zniweczyć może także podstawowe wartości tkwiące w parlamentarnym sposobie tworzenia prawa”. Wreszcie, w wyroku z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt K 9/11⁵⁸, Trybunał wskazał, że „nadzwyczajne tempo prac nad ustawą, która dotyka między innymi istotnej wolności osobistej i politycznej, (...), nie znajduje usprawiedliwienia w żadnych szczególnych okolicznościach sprawy. Uchwalenie ustawy w takim pośpiechu nie sprzyja namysłowi i refleksji, m. in. co do zgodności uchwalonego prawa z ustawą zasadniczą”.

W wyroku z dnia 14 lipca 2020 r. (sygn. akt Kp 1/19) Trybunał Konstytucyjny podkreślił wielokrotnie, że „dla regulacji kodeksowych wymogi dotyczące tempa prac są zdecydowanie bardziej istotne niż w przypadku zwykłych ustaw. W szczególności należy mieć również na uwadze, że ustrojodawca zdecydował się wyłączyć możliwość zastosowania do kodeksów i zmian kodeksów trybu pilnego, o którym mowa w art. 123 Konstytucji. Tym samym uznał, że szybki tryb procedowania w przypadku zmian o tak istotnym charakterze jest dla stabilności porządku prawnego do tego stopnia niebezpieczne, że należy taką możliwość ograniczyć - i to na poziomie norm konstytucyjnych”. W wyroku z dnia 28 listopada 2013 r., sygn. akt K 17/12⁵⁹, Trybunał Konstytucyjny wskazał, że „w demokratycznym państwie prawnym (...) stanowienie prawa powinno odbywać się w sposób pozwalający uczestnikom procesu ustawodawczego na dostateczne rozważenie zgłaszanych propozycji, wzięcie pod uwagę i skonfrontowanie różnych racji i argumentów. (...) Urzeczywistnieniu tych dyrektyw pełniej służy zwykły tryb ustawodawczy”.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego wyrażonej w wyroku z dnia 14 lipca 2020 r. (sygn. akt Kp 1/19) „zamiarem ustawodawcy było zapobieżenie stosowania trybu pilnego w przypadku materii o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa, zwłaszcza z perspektywy zasady podziału władz oraz materii kompleksowo regulujących daną dziedzinę stosunków społecznych (kodeksów). Zapewnienie na poziomie konstytucyjnym, że

---

⁵⁸ LEX nr 936458.

⁵⁹ LEX nr 1413370.

uchwalenie bądź zmiana kodeksu nie mogą być procedowane w trybie pilnym, w ocenie Trybunału dodatkowo podkreśla istotną rangę przedmiotową tych regulacji oraz potrzebę dochowania szczególnie wysokiego standardu legislacyjnego w ich przypadku”.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że wszystkie zaskarżone w punktach I., III., IV., V. oraz VI. wniosku przepisy, stanowią nowelizacje kodeksów. Jednocześnie zestawienie daty wpływu, dat poszczególnych czytań w Sejmie oraz dat uchwalenia ustaw przez Sejm wskazuje jednoznacznie, że naruszone zostały przepisy Rozdziału 4 Regulaminu Sejmu, w szczególności art. 89 ust. 2, oraz unormowania odnoszące się do Komisji Nadzwyczajnej. Wskazać należy, że w przypadku przepisów zaskarżonych w punkcie I. wniosku, w dniu 26 marca 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 299 zawierający projekt wskazanej tam ustawy, a w dniu 31 marca 2020 roku Sejm ustawę uchwalili. W przypadku przepisów zaskarżonych w punkcie III. wniosku, w dniu 7 kwietnia 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 330 zawierający projekt wskazanej tam ustawy, a w dniu 16 kwietnia 2020 roku Sejm rozpatrzył poprawki Senatu i tym samym ustawę uchwalili. W przypadku przepisów zaskarżonych w punkcie IV. wniosku, w dniu 28 kwietnia 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 344 zawierający projekt wskazanej tam ustawy, a w dniu 14 maja 2020 roku Sejm rozpatrzył poprawki Senatu i tym samym ustawę uchwalili. W przypadku przepisów zaskarżonych w punkcie V. i VI. Wniosku, w dniu 22 maja 2020 roku do Marszałka Sejmu wpłynął druk sejmowy nr 382 zawierający projekt wskazanej tam ustawy oraz w dniu 27 maja 2020 roku odbyło się pierwsze czytanie projektu - druk sejmowy nr 390, w ramach którego zostały wniesione poprawki, które winny zostać objęte nową inicjatywą ustawodawczą, a w dniu 19 czerwca 2020 roku Sejm rozpatrzył poprawki Senatu i tym samym ustawę uchwalili.

Nie ulega wątpliwości, że Sejm procedując nad wszystkimi zaskarżonymi w punktach I., III., IV., V. oraz VI. przepisami nie działał zgodnie z art. 7 Konstytucji na podstawie i w granicach prawa oraz przez rażące naruszenie postanowień regulaminu Sejmu naruszył art. 112 Konstytucji. Brak jest jednocześnie podstaw do przyjęcia, że zmiany w kodeksach były uzasadnione sytuacją wywołaną rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. W przypadku zmian w kodeksach uchwalonych w zaskarżonych przepisach ponad wszelką wątpliwość można bowiem mówić o instrumentalnym wykorzystaniu sytuacji związanej z chorobą Covid 19 wywoływaną przez tegoż wirusa do przeprowadzenia zmian

w kodeksach, które w normalnym, spełniającym standardy konstytucyjne procesie legislacyjnym musiałyby być podane dogłębnej analizie i refleksji, co najpewniej skutkowałoby, że nie zostałyby uchwalone, albo nie zostałyby uchwalone w przyjętym ostatecznie kształcie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt K 35/15⁶⁰ przyjął, że „autonomia parlamentarna nie oznacza jednak całkowitej swobody i dowolności w kształtowaniu poszczególnych elementów procesu ustawodawczego. Rozwiązania przyjmowane w tym zakresie w regulaminie izby muszą bowiem uwzględniać zarówno konstytucyjnie zdeterminowane stadia procesu ustawodawczego, jak i uprawnienia organów konstytucyjnie upoważnionych do udziału w tym procesie. Co więcej, rozwiązania regulaminowe muszą uwzględniać te normy, zasady i wartości konstytucyjne, które wprost do postępowania ustawodawczego się nie odnoszą, lecz wyznaczają ogólne standardy demokratycznego państwa prawnego, które w postępowaniu tym muszą być uwzględniane. Innymi słowy, postępowanie ustawodawcze regulowane przez parlament w ramach jego autonomii ma być tak ukształtowane, by służyło realizacji norm, zasad i wartości konstytucyjnych wymagających poszanowania w państwie demokratycznym”.

Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że „art. 7 Konstytucji wyklucza domniemywanie kompetencji organów konstytucyjnych” (wyrok z dnia 19 czerwca 2002 r., sygn. akt K 11/02⁶¹). Przekroczenie granic poprawek wnoszonych w trybie art. 118 ust. 1 Konstytucji nie może być sanowane przez fakt ich uchwalenia. Konstytucyjnie uregulowane zasady trybu ustawodawczego, jako proceduralne gwarancje stanowionego prawa w demokratycznym państwie prawnym (art. 2 Konstytucji), nie mieszczą się w zakresie autonomii Sejmu i Senatu nie mogą stanowić podstawy dla ustawodawczej „drogi na skróty”, albowiem stanowią „ważną gwarancję dla społeczeństwa w demokratycznym państwie prawnym (...) stanowienia prawa ze szczególną rozwagą, przy istnieniu i przestrzeganiu instytucjonalnych warunków wszechstronnego rozważenia zgłaszanych propozycji legislacyjnych, zanim staną się one obowiązującym prawem” (wyrok z dnia 19 czerwca 2002 r., sygn. akt K 11/02). Trybunał Konstytucyjny podkreślił ponadto w tym orzeczeniu, że „jest przy tym niewątpliwe, że autonomia parlamentu nie może być

---

⁶⁰ LEX nr 1939545.

⁶¹ LEX nr 54903.

rozumiana jako kompetencja do naruszania konstytucyjnie określonych zasad procesu legislacyjnego. Autonomia nie może prowadzić do dowolnego i do arbitralnego przekształcania inicjatywy ustawodawczej w „poprawkę”, nie może prowadzić ani do zacierania poszczególnych faz procesu ustawodawczego”.

Powyższa analiza dotychczasowego orzecznictwa prowadzi jednakże do wniosku, że do uznania niezgodności z art. 7 w związku z art. 112 Konstytucji w przypadku ustawy zmieniającej nie jest wystarczające samo stwierdzenie nieprawidłowości w procesie ustawodawczym. Nieprawidłowości pochodzą bowiem nie z niezgodności z przepisem Konstytucji, ale z regulaminem Sejmu. Konieczne jest przebadanie dalszych kryteriów oraz równoczesne ustalenie, że uchybienia regulaminowi Sejmu miały taki charakter, że naruszają konstytucyjne elementy procesu ustawodawczego albo też są do tego stopnia nasilone, że uniemożliwiają posłom zajęcie stanowiska w sprawie procedowanych norm.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że waga materii, której dotyczą zaskarżone w punktach I., III., IV., V. oraz VI. wniosku przepisy, nie tylko nakazywała procedowanie z uwzględnieniem trybu przewidzianego w rozdziale 4 działu II regulaminu Sejmu, ale również z najwyższą starannością wymaganą przez obszerność zmian oraz, w przypadku kodyfikacji karnych, ich represyjny charakter. Drugim kryterium oceny jest znaczenie naruszonych przepisów. Przepisy rozdziału 4 działu II regulaminu Sejmu spełniają przede wszystkim funkcję gwarancyjną. Celem wprowadzenia bardziej rygorystycznego trybu legislacyjnego w sprawach projektów kodeksów, ich zmian oraz przepisów wprowadzających kodeksy było zapewnienie odpowiednio wysokiego poziomu tych norm, w szczególności pod względem ich skutków oraz możliwości poprawnego stosowania. Kodeksy, jako akty prawne o szczególnym znaczeniu, muszą zawierać normy o bardzo wysokiej jakości legislacyjnej, zapewniające stabilność całemu systemowi prawnemu. Pośpiech nie służy stanowieniu norm o takim charakterze (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt Kp 1/19). Nie jest zatem dopuszczalne, aby projekt tego rodzaju był przez Sejm procedowany w tempie szybszym niż przewidziany dla konstytucyjnego trybu pilnego, bez zachowania wymogów dotyczących możliwości realnego uczestniczenia przez posłów i senatorów w procesie legislacyjnym. Naruszenie to oznacza bowiem, że w istocie posłowie nie mieli możliwości aktywnego uczestniczenia w procesie tworzenia prawa, co należy przecież do ich głównych zadań. Tempo prac ma

bezpośredni wpływ na wprowadzenie do systemu prawa norm prawnych, które nie zostały w sposób dostateczny przemyślane i mogących wywołać efekty, których nawet sam projektodawca nie był świadom na etapie dokonywania przedłożenia. Potencjał nieprawidłowości, szczególnie na gruncie prawa karnego, jest zatem wystarczająco doniosły, by uznać, że i ta przesłanka została spełniona. Nie można mieć wątpliwości, że za stwierdzeniem niekonstytucyjności zaskarżonych w punktach I., III., IV., V. oraz VI. wniosku przepisów przemawiają także skala i częstotliwość naruszeń.

Podsumowując, w mojej ocenie, przebieg procesów legislacyjnych w sprawie zaskarżonych w punktach I., III., IV., V. oraz VI. wniosku przepisów prowadzi do wniosku, że naruszenie unormowań rangi niższej niż konstytucyjna w przypadku wskazanych tam ustaw skutkuje ich niezgodnością z art. 7 Konstytucji. Należy bowiem uznać, że tego rodzaju naruszenia, jakie miały miejsce w toku prac nad tymi ustawami, przy braku merytorycznego związku zmian w kodeksach z ustawami dotyczącymi problematyki związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, nie mogą być uznane za nieistotne i w związku z tym pominięte, a co za tym idzie - mają kwalifikowany charakter, który uzasadnia stwierdzenie niezgodności z art. 112 Konstytucji. Tym samym należy przyjąć, że zaskarżone w punktach I., III., IV., V. oraz VI. wniosku przepisy są niezgodne z art. 7 i art. 112 Konstytucji.

Uzasadnienie prawne dotyczące punktu VI. wniosku w zakresie niezgodności wskazanych tam przepisów ustawy z art. 2, art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle daleko idących nieprawidłowości w toku procesu legislacyjnego w zakresie punktu VI. wniosku zasadne jest postawienie zaskarżonym tam przepisom zarzutu niezgodności z zasadą trzech czytań wyrażoną w art. 119 ust. 1 Konstytucji. Zgodnie z tym przepisem, „Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach”. Przepis ten, podobnie jak trzy dalsze ustępy art. 119 w sposób fragmentaryczny i ramowy kształtują postępowanie ustawodawcze, pozostawiając dokładniejsze uregulowanie procedury aktom wewnątrznie obowiązującym, w szczególności regulaminowi Sejmu uchwalanemu na podstawie art. 112 Konstytucji. Trybunał Konstytucyjny w swoim dotychczasowym orzecznictwie

wskazywał, że zasada ta „nie powinna być rozumiana w sposób czysto formalny, tzn. jako wymaganie trzykrotnego rozpatrywania tak samo oznaczonego projektu (...). Celem, któremu służy zasada trzech czytań, jest możliwie najbardziej dokładne i wnikliwe rozpatrzenie projektu ustawy, a w konsekwencji wyeliminowanie ryzyka niedopracowania lub przypadkowości przyjmowanych w toku prac ustawodawczych rozwiązań” (wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03⁶²; z dnia 24 marca 2009 r., sygn. akt K 53/07⁶³; z dnia 16 kwietnia 2009 r., sygn. akt P 11/08⁶⁴; z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt K 31/12⁶⁵; z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. akt K 35/15⁶⁶). Zgodnie z orzecznictwem Trybunału, rozpatrywanie projektu ustawy w trzech czytaniach powinno się przejawiać co najmniej na cztery sposoby. Po pierwsze, musi ono obejmować sekwencję ściśle określonych czynności, podejmowanych przez organy Sejmu i zmierzających do możliwie dokładnego rozważenia potrzeby i istoty planowanych zmian prawnych.

Po drugie, rozpatrywanie projektu ustawy przez Sejm wymaga stworzenia odpowiednich ram czasowych, dostosowanych do wagi i stopnia skomplikowania normowanej materii. Z tego powodu w regulaminie Sejmu przystąpienie do kolejnych czytań jest zależne od pozostawienia posłom czasu na zapoznanie się z wynikami prac przeprowadzonych na wcześniejszych etapach postępowania ustawodawczego oraz przygotowanie się do prac planowanych na dalszych etapach.

Po trzecie, rozpatrywanie projektu ustawy przez Sejm w ramach trzech czytań wymaga uwzględnienia pluralistycznego charakteru parlamentu. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał na konieczność badania, czy „przebieg prac parlamentarnych nie pozbawił określonej grupy parlamentarnej możliwości przedstawienia w poszczególnych fazach postępowania ustawodawczego swojego stanowiska” (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 marca 2006 r., ozn. sygn. K 4/06⁶⁷). Z uwagi na to, że Sejm zasadniczo uchwała ustawy zwykłą większością głosów, rozpatrywanie ich projektów w ramach trzech czytań wymaga poszanowania przez tę większość praw mniejszości. Owe

---

⁶² LEX nr 107954.

⁶³ LEX nr 485866.

⁶⁴ LEX nr 488896.

⁶⁵ LEX nr 1393910.

⁶⁶ LEX nr 1939545.

⁶⁷ LEX nr 182500.

prawa obejmują nie tylko możliwość przedłożenia własnych wniosków i poprawek do projektu ustawy, ale również możliwość żądania ich rzeczywistego rozpatrzenia przez Sejm, a zatem rzetelnego przeanalizowania z uwzględnieniem opinii niezależnych ekspertów i opinii organów władzy publicznej uprawnionych do jej wyrażenia.

Po czwarte, rozpatrywanie projektu ustaw w trzech czytaniach wymaga stworzenia przestrzeni dla realnej, a nie jedynie potencjalnej dyskusji dotyczącej jakości stanowionego prawa, w tym jego zgodności z Konstytucją. Podmiotami uprawnionymi do udziału w tej dyskusji w ramach postępowania ustawodawczego są - poza autorami projektu ustawy - wszyscy posłowie i senatorowie, a ponadto podmioty uprawnione do przedłożenia Sejmowi opinii o projekcie ustawy. Rozpatrzenie projektu ustawy wymaga nie tylko zapewnienia możliwości przedstawienia stanowiska przez jedną stronę sporu politycznego czy prawnego, jeśli taki istnieje, ale również możliwości rozważenia i przedyskutowania tego stanowiska przez drugą stronę takiego sporu. Powyższe zasady należy odnosić w szczególności do procesu legislacyjnego w sprawach projektów kodeksów bądź zmian kodeksów (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2020 r., ozn. sygn. Kp 1/19).

Rozdział 4 działu II regulaminu Sejmu zawiera szczególne uregulowania, które nie tylko określają minimalne długości poszczególnych faz postępowania, ale przede wszystkim zmierzają do pełniejszego urzeczywistnienia reguł wywodzonych z zasady trzech czytań. Także ta regulacja służyć ma zapewnieniu odpowiednich warunków uchwalania kodeksów lub ich zmian.

Trybunał Konstytucyjny zwracał uwagę w swoim orzecznictwie, że kryteria decydujące o konstytucyjności poprawki muszą być oparte na przesłankach odnoszących się do treści regulacji, a nie samego faktu, że zostały zgłoszone do danej ustawy (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2004 r., ozn. sygn. K 37/03⁶⁸). Przepisy Konstytucji w odniesieniu do procesu legislacyjnego wyróżniają trzy instytucje: inicjatywę ustawodawczą, poprawki do projektu ustawy wniesione podczas rozpatrywania projektu przez Sejm oraz poprawki Senatu do ustawy uchwalonej przez Sejm. Wszystkie służą wprowadzeniu zmian do obowiązującego stanu prawnego. Instytucją o podstawowym znaczeniu dla procesu ustawodawczego jest niewątpliwie inicjatywa ustawodawcza, otwierająca postępowanie, którego końcowym efektem ma być wejście w życie nowej

---

⁶⁸ LEX nr 107954.

ustawy. Wnoszenie poprawek - tak „sejmowych”, jak i „senackich” - jest możliwe wyłącznie w przypadku uprzedniego skorzystania przez uprawniony podmiot z prawa inicjatywy ustawodawczej, a ponadto tylko w określonych fazach procesu ustawodawczego (w Sejmie i w Senacie). Są to więc instytucje nie tylko odrębne od instytucji inicjatywy ustawodawczej, ale i spełniające wobec niej rolę uboczną, wtórną. Z powyższych względów wykładnia przepisów regulujących poprawki musi być dokonywana w taki sposób, aby nie prowadziło to do zatarcia odrębności między inicjatywą ustawodawczą i poprawkami, a w konsekwencji do obchodzenia wymagań, które Konstytucja przewiduje dla inicjatywy ustawodawczej (por. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 listopada 1993 r., sygn. akt K 5/93⁶⁹ oraz wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 22 września 1997 r., sygn. akt K 25/97⁷⁰ i z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03).

W art. 118 ust. 1 Konstytucji określa, że „inicjatywa ustawodawcza przysługuje posłom, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej i Radzie Ministrów”. Realizacja tej inicjatywy polega na przedłożeniu tekstu projektowanej ustawy w takiej postaci, aby nadawał się on do uchwalenia bez konieczności dokonywania w nim jakichkolwiek zmian. Wnoszony do Sejmu przez uprawniony podmiot projekt ustawy winien więc przede wszystkim odpowiadać tradycyjnie przyjętym w Polsce zasadom redagowania ustaw (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03).

Zgodnie z art. 119 ust. 1 Konstytucji Sejm rozpatruje projekt ustawy w trzech czytaniach; ustęp 2 określa, że prawo wnoszenia poprawek do projektu ustawy w czasie rozpatrywania go przez Sejm przysługuje wnioskodawcy projektu, posłom i Radzie Ministrów. Z pierwszego ustępu art. 119 Konstytucji, wskazanego jako wzorzec kontroli konstytucyjnej procedury ustawodawczej zaskarżonych w punkcie VI. wniosku przepisów, wynika, że wymóg trzech czytań w Sejmie odnosi się do projektu ustawy złożonego w Sejmie przez jeden z podmiotów określonych w art. 118 ust. 1 Konstytucji. Kontrola procesu legislacyjnego z punktu widzenia art. 119 ust. 1 Konstytucji winna więc w pierwszym rzędzie stwierdzić, czy odbyły się trzy czytania tego samego projektu ustawy oraz czy poprawki wniesione przez jeden z uprawnionych podmiotów będą, zgodnie z wymogami określonymi przez Konstytucję i Regulamin Sejmu, poprawkami do projektu

---

⁶⁹ LEX nr 25420.

⁷⁰ LEX nr 30763.

będącego efektem inicjatywy ustawodawczej uprawnionego podmiotu (art. 118 ust. 1 Konstytucji), czy też stanowić będą w istocie nową inicjatywę ustawodawczą. Innymi słowy, zarówno wymóg trzech czytań, jak i wymogi dotyczące poprawek związane są ściśle z respektowaniem tożsamości projektu ustawy, który winien przejść drogę trzech czytań i zachować swoją materialną tożsamość, określoną przez zakres materialny projektu ustawy oraz jej cele. Tożsamości tej nie mogą w szczególności naruszyć poprawki, które swoim charakterem, wynikającym z zakresu lub konsekwencji normatywnych, wychodzą poza funkcje poprawki do określonego projektu ustawy (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt Kp 1/19).

Trybunał Konstytucyjny w swoich orzeczeniach dotyczących kontroli konstytucyjnej trybu legislacyjnego ustaw analizował treść normatywną przepisów konstytucyjnych, określających tryb legislacyjny. Trybunał badał w szczególności treść normatywną pojęcia "poprawka do projektu ustawy" oraz związek istoty poprawki z koniecznością respektowania tożsamości projektu ustawy. W wyroku z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03, Trybunał stwierdził między innymi: „Interpretację pojęcia „poprawka” należy rozpocząć od ustalenia językowego znaczenia tego terminu. Odwołać się tu można do dwóch znaczeń tego słowa, które określane jest jako „doprowadzenie do poprawności, usunięcie usterki, błędu, korekta” oraz w innym znaczeniu jako „uzupełnienie, wprowadzenie uzasadnionej zmiany, modyfikacja” (Popularny słownik języka polskiego, red. B. Dunaj, Warszawa 2000, s. 497). Oba te znaczenia zakładają związek poprawki z pewnym „elementem bazowym”, z tym, do czego się ona odnosi, a więc z projektem ustawy. Także treść art. 119 ust. 2 Konstytucji podkreśla ten związek, mówiąc wyraźnie o poprawkach do „projektu”, a więc do określonego projektu konkretnej ustawy, który stanowi przedmiot rozpatrzenia przez Sejm. Oznacza to, że poprawki, które polegają na uzupełnieniu tekstu ustawy o nowe elementy, z samej swej istoty powinny pozostawać w związku ze złożonym w Sejmie przez wnioskodawcę projektem. Należy tu podkreślić, że poprawkę można zgłosić tylko określając dokładnie, do którego projektu ustawy ma się ona odnosić. Nie wyczerpuje to jednak związku między poprawką a projektem. Związek ten ma wymiar nie tylko formalny, ale i merytoryczny, polegający na tym, że konkretne poprawki odnoszące się do projektu muszą pozostawać w odpowiednim powiązaniu z jego treścią, muszą zmierzać do modyfikacji treści projektu, a nie do stworzenia nowego projektu”.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, że prawo wnoszenia poprawek do projektu ustawy w czasie rozpatrywania go przez Sejm przysługuje wnioskodawcy projektu, posłom i Radzie Ministrów⁷¹. Jedyną poprawką, która jest wprowadzana do przedłożonego tekstu projektu ustawy bez konieczności głosowania jest autopoprawka, którą złożyć może tylko wnioskodawca projektu⁷² i to jedynie do czasu rozpoczęcia pierwszego czytania⁷³. Nie dotyczy to jednak przypadków, gdy projekt ustawy został wniesiony przez grupę co najmniej 100.000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu⁷⁴. Jak wyżej wspomniano wnioskodawca jest uprawniony również do składania poprawek aż do zakończenia drugiego czytania, jednak ich uwzględnienie wymaga podjęcia stosownej decyzji przez uprawnione gremia⁷⁵.

Według Trybunału Konstytucyjnego, poprawka jest propozycją „wykreślenia, dopisania lub zastąpienia określonych wyrazów lub określonej części projektu ustawy innymi elementami”⁷⁶. Poprawki muszą mieć postać pisemną i formę przepisu prawnego, możliwie ścisłego. Propozycja, która nie dotyczy skreślenia pewnej części tekstu projektu, uzupełnienia go lub zastąpienia jakichś jego elementów, nie ma formy przepisu prawnego, nie została uzupełniona o konsekwencje legislacyjne czy jest w jakiś sposób „ułomna pod względem legislacyjnym” (np. niespójna z istniejącym systemem prawnym) nie może być traktowana, jako poprawka. Nie powinna być rozpatrywana w trybie właściwym dla poprawek, dopóki wnioskodawca (być może z pomocą sejmowych służb legislacyjnych) nie nada jej odpowiedniej formy⁷⁷.

Propozycja, która aspiruje do miana poprawki musi pozostawać w konstytucyjnie wyznaczonych granicach przedmiotowych, a w szczególności nie może stanowić formy obejścia przepisów regulujących wykonywanie inicjatywy ustawodawczej lub zasady rozpatrywania projektów ustaw w trzech czytaniach⁷⁸.

---

⁷¹ Art. 119 ust. 2 Konstytucji RP.

⁷² Art. 36 ust. 1a Regulaminu Sejmu RP.

⁷³ A. Bielska-Brodziak, S. Osuch, P. Podczaski, M. Suska, *Co interpretator powinien wiedzieć o poprawkach?*, *Państwo i Prawo*, 2018, Nr 6, *passim*.

⁷⁴ Art. 36 ust. 1c Regulaminu Sejmu RP w związku z art. 118 ust. 2 Konstytucji RP.

⁷⁵ A. Bielska-Brodziak, S. Osuch, P. Podczaski, M. Suska, *op. cit.*, *passim*.

⁷⁶ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt K 37/03, LEX nr 107954, zob. również M. Zubik, *Definicje regulaminowych pojęć: poprawka, debata i dyskusja w: Regulamin Sejmu w opiniach Biura Analiz Sejmowych*, Tom II, wybór i oprac. W. Odrowąż-Sypniewski, Warszawa 2010, s. 437.

⁷⁷ W. Odrowąż-Sypniewski, *Wykładnia art. 42 ust. 2a regulaminu Sejmu – pojęcie „poprawki” w: Regulamin Sejmu w opiniach Biura Analiz Sejmowych*, Tom I, wybór i oprac. W. Odrowąż-Sypniewski, Warszawa 2010, s. 297-298.

⁷⁸ A. Bielska-Brodziak, S. Osuch, P. Podczaski, M. Suska, *op. cit.*, *passim*.

Poprawki można składać w trzech zasadniczych fazach procesu legislacyjnego: na etapie szczegółowego rozpatrzenia projektu w komisjach (podkomisjach) między I a II czytaniem, na etapie II czytania oraz później w senackim etapie postępowania legislacyjnego. Drugie czytanie projektu ustawy zawsze odbywa się na forum Sejmu *in pleno* i w tym czasie, jak już wcześniej wskazano, poprawki mogą zgłaszać wnioskodawca przedłożonego projektu oraz Rada Ministrów, natomiast poselskie prawo składania poprawek ulega zawężeniu: może być wykonywane tylko przez grupy co najmniej 15 posłów, przewodniczących lub upoważnionych wiceprzewodniczących klubów i kół, a także Komisję do Spraw Petycji⁷⁹. Po zakończeniu drugiego czytania, w przypadku zgłoszenia nowych poprawek i wniosków, zasadniczo projekt kieruje się ponownie do komisji, które wcześniej go rozpatrywały⁸⁰. Efektem tych prac jest tzw. „dodatkowe sprawozdanie”, w którym komisja rekomenduje Sejmowi przyjęcie lub odrzucenie poszczególnych poprawek. Na tym etapie prac komisja nie może już samodzielnie wprowadzać ani żadnych zmian do projektu, ani też modyfikować brzmienia zgłoszonych w drugim czytaniu poprawek (nawet za zgodą ich wnioskodawców)⁸¹.

Dopuszczalność i zakres wnoszenia poprawek zależy w znacznym stopniu od etapu prac parlamentarnych, na których zostają one wniesione. W postępowaniu sejmowym szczególnie szeroka możliwość modyfikowania projektu ustawy występuje na etapie prac komisji, pomiędzy pierwszym, a drugim czytaniem przedłożonego projektu. Nie ma przeszkód, aby w sprawozdaniu komisji zaproponowano nową wersję projektu, odległą od treści zawartych w inicjatywie ustawodawczej, natomiast prawo wnoszenia poprawek w drugim czytaniu i w dalszych etapach postępowania sejmowego jest ograniczone⁸². Wszelkie poprawki zgłoszone w fazie szczegółowego rozpatrzenia projektu są wprowadzane do tekstu projektu ustawy pod warunkiem, że zyskają one akceptację komisji lub podkomisji. Komisja przedstawia Sejmowi sprawozdanie w formie tekstu jednolitego, w którym naniesione są już wszystkie pozytywnie rozpatrzone poprawki, a dodatkowo dołączona jest lista wniosków mniejszości – czyli poprawek odrzuconych, które zostały zgłoszone właśnie w charakterze wniosków mniejszości. Są one wraz z poprawkami

---

⁷⁹ Art. 45 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP.

⁸⁰ Art. 47 ust. 1 Regulaminu Sejmu RP.

⁸¹ A. Bielska-Brodziak, S. Osuch, P. Podczaski, M. Suska, *op. cit., passim*.

⁸² Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 1999 r., sygn. akt K 25/98, LEX nr 36176.

zgłoszonymi w drugim czytaniu następnie przedmiotem głosowania całego Sejmu w czasie trzeciego czytania⁸³. Marszałek Sejmu może odmówić poddania pod głosowanie poprawki, która uprzednio nie była przedłożona komisji⁸⁴. Przed każdym głosowaniem jednemu posłowi z każdego klubu i koła przysługuje prawo zadania pytania⁸⁵.

Zakres poprawek zaproponowanych przez komisję sejmową bywa czasem wyjątkowo szeroki, może więc dojść do sytuacji, gdy proponowana wersja projektu będzie znacząco odbiegać od projektu pierwotnego⁸⁶. Trybunał Konstytucyjny jest zdania, że zwłaszcza w sytuacjach, gdy treść i rozmiar proponowanych zmian prowadzą do przeistoczenia poprawek w nową inicjatywę ustawodawczą, dopuszczalne jest rozważenie, czy nie dochodzi w ten sposób do naruszenia postanowień art. 118 ust. 1 Konstytucji. Istnieje pewna granica, poza którą wykorzystywanie prawa do wnoszenia poprawek nie może się mieścić w żadnym z postępowań parlamentarnych. Trybunał Konstytucyjny uważa, że przekroczenie tej granicy następuje w szczególności w sytuacji, gdy poprawka stanowi projekt nowej regulacji prawnej, a jej treść wyraża nowość normatywną pozbawioną bezpośredniego związku z pierwotnie określonym celem i przedmiotem projektu⁸⁷.

Powyższe uwagi nie pozostają bez znaczenia dla ustalenia naruszenia przez Sejm zasad określonych w rozdziale 4 Regulaminu Sejmu, a tym samym naruszenia przez zaskarżone w punkcie VI. wniosku przepisy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. postanowień z art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji. Ustalenie, czy mamy do czynienia z poprawką, czy też z propozycją nowej regulacji prawnej, wykraczającej poza zakres ustawy nowelizującej, możliwe jest tylko przy zbadaniu treści konkretnej poprawki do ustawy. W wyroku z dnia 19 września 2008 r., sygn. akt K 5/07⁸⁸, Trybunał Konstytucyjny wskazał następujące zasady dekodowane z treści art. 118 ust. 1 i art. 121 ust. 2 Konstytucji: „poprawki mogą dotyczyć wyłącznie materii, która była przedmiotem ustawy przekazanej Senatowi, w związku z czym Senat nie jest uprawniony do zastępowania treści ustawy

---

⁸³ Art. 43 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP.

⁸⁴ Art. 119 ust. 3 Konstytucji RP.

⁸⁵ Art. 182 ust. 2 Regulaminu Sejmu RP.

⁸⁶ L. Garlicki, *op. cit.*, s. 239-243.

⁸⁷ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 czerwca 1998 r., sygn. akt K 3/98, LEX nr 33153; zob. również *Uwaga 25 do art. 15 Małej Konstytucji w: Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 1997; opinie B. Szepietowskiej i W. Odrowąża-Sypniewskiego w: *Komentarz do Regulaminu Sejmu RP*, Warszawa 1997, s. 9, 15 i 19.

⁸⁸ LEX nr 439111.

treścią zupełnie inną, ponieważ ta może być wyłącznie przedmiotem nowej inicjatywy ustawodawczej”.

Należy bowiem rozróżniać nową inicjatywę ustawodawczą od poprawki, która winna być ograniczona przez przedmiot regulowanej ustawą materii. Wprowadzanie w ramach poprawek zmian do ustawy nowelizowanej, w trybie art. 119 ust. 2 Konstytucji co do materii niewyrażonych wprost w treści ustawy nowelizującej stanowi obejście art. 118 ust. 1 oraz art. 119 ust. 1 Konstytucji. Art. 7 Konstytucji wyklucza domniemywanie kompetencji organów konstytucyjnych, a zatem przekroczenie przez Sejm granic poprawek wnoszonych w trybie art. 119 ust. 2 Konstytucji należy kwalifikować także jako naruszenie tego przepisu Konstytucji.

W wyroku z dnia 16 kwietnia 2009 r., sygn. akt P 11/08⁸⁹ Trybunał Konstytucyjny wskazał, że instytucją o podstawowym znaczeniu dla procesu ustawodawczego jest niewątpliwie inicjatywa ustawodawcza, otwierająca postępowanie, którego końcowym efektem ma być wejście w życie nowej ustawy. Wnoszenie poprawek - tak „sejmowych”, jak i „senackich” - jest możliwe wyłącznie w przypadku uprzedniego skorzystania przez uprawniony podmiot z prawa inicjatywy ustawodawczej, a ponadto tylko w określonych fazach procesu ustawodawczego (w Sejmie i w Senacie). Są to więc instytucje nie tylko odrębne od instytucji inicjatywy ustawodawczej, ale i spełniające wobec niej rolę uboczną, wtórną. Z powyższych względów wykładnia przepisów regulujących poprawki „sejmowe” i „senackie” musi być dokonywana w taki sposób, aby nie prowadziło to do zatarcia odrębności między nową inicjatywą ustawodawczą i poprawkami, a w konsekwencji do obchodzenia wymagań, które Konstytucja przewiduje dla inicjatywy ustawodawczej⁹⁰.

Opisane już warunki uchwalania ustawy zmieniającej prowadzą do wniosku, że tak rozumiany wymóg trzech czytań nie został przez ustawodawcę dochowany. Narzucone tempo procedowania, w połączeniu z niemożnością dokładnego zapoznania się z treścią projektu przez posłów i senatorów, a także fakt, że do projektu wprowadzającego bardzo istotne zmiany dotyczące dotychczasowej treści Kodeksu karnego, stanowi nie tylko naruszenie dyspozycji art. 7 Konstytucji, ale również bezpośrednio godziło w wyrażoną w

---

⁸⁹ LEX nr 488896.

⁹⁰ Por. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 listopada 1993 r., sygn. akt K. 5/93, LEX nr 25420 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 1997 r., sygn. akt K. 25/97, LEX nr 30763.

art. 119 ust. 1 Konstytucji zasadę rozpatrywania projektu ustawy w trzech czytaniach i zasady związane z kształtem inicjatywy ustawodawczej z art. 118 ust. 1 Konstytucji.

W mojej ocenie poprawki zgłoszone do projektu oznaczonego drukami nr 382 i nr 382-A w dniu 27 maja 2020 roku w trakcie pierwszego czytania projektu (sprawozdanie Komisji Finansów Publicznych, druk sejmowy nr 390), które ostatecznie zostały uchwalone jako art. 26 pkt 2 oraz art. 38 pkt 1, 2, 8, 9 i 10 ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 1086)⁹¹ nie stanowią poprawek w rozumieniu art. 119 ust. 2 Konstytucji, a stanowią nową inicjatywę ustawodawczą w rozumieniu art. 118 ust. 1 Konstytucji i tym samym winny być zgłoszone jako nowa inicjatywa ustawodawcza i, zgodnie z art. 119 ust. 1 Konstytucji, rozpatrywane w trzech czytaniach. Nie bez znaczenia dla wskazanej tezy jest odrębność merytoryczna nowelizacji Kodeksu wykroczeń i Kodeksu karnego, od nowelizacji w tych kodeksach zaproponowanych w projekcie oznaczonym drukami sejmowymi nr 382 i nr 382-A. Treść poprawek zawarta w art. 26 pkt 2 oraz w art. 38 pkt 1, 2, 8, 9 i 10, które zostały dodane w czasie posiedzenia Komisji Finansów Sejmu Rzeczypospolitej w dniu 27 maja 2020 r., wskazuje jednoznacznie, że winny one zostać objęte nową inicjatywą ustawodawczą, a zgłoszenie ich w trybie poprawek stanowi naruszenie art. 118 Konstytucji. Wyodrębnienie w Konstytucji prawa do przedłożenia w Sejmie projektu ustawy (art. 118 Konstytucji) oraz prawa do wnoszenia poprawek do projektu (art. 119 ust. 2 Konstytucji) musi prowadzić do wniosku, że prawa te mają odrębną treść i różne zakresy przedmiotowe.

Ponadto, o czym była już mowa we wcześniejszej części uzasadnienia wniosku, zaskarżone przepisy nowelizujące Kodeks wykroczeń i Kodeks karny zostały wprowadzone w trybie w oczywisty sposób naruszający standard konstytucyjny procedowania nowelizacji kodeksów. Ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. w tym zakresie nie tylko powieliła w części treść ustawy z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, co do sprzeczności której w całości z art. 7 w związku z art. 112 oraz z art.

---

⁹¹ Nowelizacja obejmowała w tych punktach: art. 130 § 2 k.w. dotyczący zakresu wykroczenia kradzieży, przekrojowe zaostrezenie odpowiedzialności karnej za przestępstwa poprzez zmianę charakteru art. 37a k.k., podwyższenia surowości kar za przestępstwo ciągle (art. 57b k.k.) oraz wprowadzenie nowego typu czynu zabronionego – kradzieży szczególnie zuchwałej (art. 115 § 9a, art. 278a oraz art. 294 § 1 k.k.).

119 ust. 1 Konstytucji Trybunał Konstytucyjny orzekł w wyroku z dnia 14 lipca 2020 r., ozn. sygn. Kp 1/19, ale również powieliła wady dotyczące trybu jej uchwalania.

Po upływie niecałego roku od złożenia wyżej opisanego wniosku została uchwalona w dniu 19 czerwca 2020 r. ustawa, która zawiera obszerną nowelizację Kodeksu karnego, Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu wykroczeń. Część przepisów uchwalonych w ramach tej ustawy stanowi dosłowne powtórzenie rozwiązań przyjętych w niekonstytucyjnej ustawie z dnia 13 czerwca 2020 r. (zmiany dotyczące: instytucji z art. 37a k.k., czynu ciągłego - art. 57b k.k., kary łącznej - art. 85, 86 § 1, 89a § 1, 91a k.k. oraz kradzieży szczególnie zuchwałej - art. 115 § 9a, art. 278a § 1 i 2 i art. 294 § 1 k.k.).

W mojej ocenie wskazanym w punkcie VI. wniosku przepisom ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. zasadnie należy postawić niemal tożsamy zarzut w postaci niezgodności z art. 7 i art. 112 w związku z art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji, gdyż tryb ich procedowania rażąco naruszał postanowienia Regulaminu Sejmu⁹². Podkreślenia wymaga także okoliczność, że punkt 2 w art. 26 oraz punkty 1, 2, 8, 9 i 10 w art. 38 zostały dodane w czasie posiedzenia Komisji Finansów Sejmu Rzeczypospolitej w dniu 27 maja 2020 r. (druk sejmowy nr 390) i nie zostały w żaden sposób uzasadnione, co stoi w rażącej sprzeczności z zasadą lojalności państwa wobec obywateli leżącą u podstaw zasady demokratycznego państwa prawnego wynikającej z art. 2 Konstytucji. Ponadto analiza zmian w przepisach Kodeksu wykroczeń oraz Kodeksu karnego wskazuje, że nie łączą się one również w żaden merytoryczny sposób z materiałą ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r., która jest ustawą o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19. Należy również zaakcentować, że zmiany te (zmiany dotyczące: instytucji z art. 37a k.k., czynu ciągłego - art. 57b k.k., oraz kradzieży szczególnie zuchwałej - art. 115 § 9a, art. 278a § 1 i 2 i art. 294 § 1 k.k.) nie łączyły się także w żaden sposób merytorycznie z materiałą zmian w Kodeksie karnym zaproponowanych w druku sejmowym nr 382 (zmiany dotyczące kary łącznej - art. 85, 86 § 1, 89a § 1, 91a k.k.) zawierającym projekt ustawy, a tym samym stanowiły odrębną materiałą ustawową, która winna zostać zgłoszona w trybie inicjatywy ustawodawczej z art. 118 ust. 1 Konstytucji, w tym winna zostać właściwie

---

⁹² Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M. P. z 2019 r. poz. 1028 z późn. zm.); Por. także wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 czerwca 1998 r., sygn. akt K 3/98, LEX nr 33153 oraz z dnia 19 lutego 2003 r., sygn. akt P 11/02, LEX nr 76810.

uzasadniona. Wprowadzeniu zmian w ustawach karnych można zatem zarzucić instrumentalne wykorzystywanie sytuacji epidemicznej COVID-19 do wprowadzenia nieprzemyślnych zmian w systemie orzekania kar, a tym samym rażące naruszenie zasady prawidłowej legislacji leżącej u podstaw zasady demokratycznego państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji. Taki tryb procedowania, szczególnie w zakresie zmian w kodyfikacjach, musi być oceniony jednoznacznie krytycznie z punktu widzenia jakości procesu legislacyjnego.

Uzasadnienie faktyczne i prawne dotyczące niezgodności art. 101 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568) z art. 88 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie w jakim dotyczy art. 2, art. 13, art. 14 i art. 15 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568).

Art. 101 ww. ustawy stanowi, że: „ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia:

1) z wyjątkiem:

a) art. 31, który wchodzi w życie z dniem 7 lipca 2020 r.,

b) art. 8 pkt 4 w zakresie dodawanego art. 6 ust. 4 oraz art. 22 pkt 1-3, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.,

c) art. 27 pkt 7 w zakresie zmienianego art. 4065 § 5-7, który wchodzi w życie z dniem 3 września 2020 r.;

2) z tym że:

a) art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15h ust. 1 pkt 1 - z mocą od dnia 9 grudnia 2019 r.,

b) art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15zb - z mocą od dnia 7 lutego 2020 r.,

c) art. 1 pkt 17 w zakresie dodawanego art. 31x - z mocą od dnia 1 marca 2020 r.,

- d) 15 art. 1 pkt 11, pkt 14 w zakresie dodawanych art. 15a-15d, art. 15h ust. 1 pkt 2, art. 15l i art. 15zc oraz pkt 17 w zakresie dodawanych art. 31e, art. 31f, art. 31j, art. 31m i art. 31zm - z mocą od dnia 8 marca 2020 r.,
- e) art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15fz - z mocą od dnia 12 marca 2020 r.,
- f) art. 1 pkt 14 w zakresie dodawanego art. 15k - z mocą od dnia 13 marca 2020 r.,
- g) art. 89 - z mocą od dnia 15 marca 2020 r.,
- h) art. 1 pkt 3 lit. a-c oraz art. 66 - z mocą od dnia 26 marca 2020 r.”.

Ze znacznika czasowego podpisu elektronicznego złożonego przez Pana Krzysztofa Madeja na dokumencie elektronicznym zawierającym Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 marca 2020 r., pozycja 568⁹³, wynika jednoznacznie, że dokument stanowiący publikator ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw został podpisany elektronicznie w dniu 31 marca 2020 r. o godzinie 22:41:53. Przyjmując, że rzeczony dokument został opublikowany najwcześniej z chwilą złożenia na nim podpisu elektronicznego, należy wywieść, że zgodnie z art. 101 ustawy, w zakresie przepisów z zakresu prawa karnego *sensu largo* zaczęła ona obowiązywać bez zachowania *vacatio legis* w dniu 31 marca 2020 r. o godzinie 22:41:53. Brak jest jakichkolwiek podstaw aby przyjąć, że ustawa została wprowadzona z mocą wsteczną. Podstawy dla takiego twierdzenia nie dostarcza w szczególności zaskarżony art. 101. Nadto, wprowadzenie ustawy, w tym przepisów z zakresu prawa karnego *sensu largo*, w życie z mocą wsteczną wymaga wyraźnego unormowania tej kwestii w przepisach intertemporalnych. Art. 101 ustawy zawiera unormowania intertemporalne nadające niektórym wymienionym w jego ramach przepisom moc obowiązującą przed wejściem rzeczony ustawy w życie, ale jednocześnie nie zawiera takiego unormowania odnośnie do przepisów dotyczących Kodeksu karnego, Kodeksu wykroczeń oraz Kodeksu postępowania karnego.

Tym sam odpowiednimi wzorcami kontroli konstytucyjnej przywołanymi w *petitum* wniosku są art. 2 Konstytucji, który stanowi, że „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej” oraz art. 88 ust. 1 Konstytucji, który stanowi, że „warunkiem wejścia w życie

---

⁹³ <http://dziennikustaw.gov.pl/D2020000056801.pdf> (dostęp w dniu 4 maja 2020 roku, godz. 11:30).

ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie”. W odniesieniu do drugiej normy konstytucyjnej P. Radziewicz wskazuje, że „ogłoszenie jest warunkiem koniecznym wejścia w życie ustaw, rozporządzeń i aktów prawa miejscowego, a w konsekwencji - zwykle po upływie odpowiedniej *vacatio legis* - ich obowiązywania. Ogłoszenie jest także jednocześnie środkiem realizacji postulatu jawności prawa. Tylko akty normatywne podane w odpowiedniej formie do publicznej wiadomości mogą wiązać i wywoływać skutki prawne, a także być podstawą obowiązku ich przestrzegania⁹⁴. Odnosząc się zaś do normy z art. 2 Konstytucji wskazać należy, że należyte ogłaszanie prawa jest składową zasady demokratycznego państwa prawnego i tym samym stanowi standard ustrojowy⁹⁵.

Ustawodawca jest związany zasadami konstytucyjnymi i wynikającymi z prawa międzynarodowego. W. Wróbel zaznacza, że „niedopuszczalne jest w szczególności, by decyzja o wejściu w życie określonych norm prawnych o charakterze ustawowym została scedowana na organ władzy wykonawczej czy też na inny podmiot, chyba iż wyjątkowo upoważnia do tego Konstytucja”⁹⁶. Zaznaczyć należy, że w doktrynie przyjmuje się, iż w przypadku norm ustawowych sformułowanie „z dniem ogłoszenia”, a taka formuła znajduje się w art. 101 ustawy, oznacza początek dnia (a więc godzinę 00:00:00), w którym dokonano publikacji określonego tekstu prawnego⁹⁷. Jest to tylko jedna z możliwych interpretacji językowych zwrotu „z dniem ogłoszenia”, ale, co istotne, prowadzi ona do retroaktywności art. 2, art. 13 i art. 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568). R. Orzechowski podkreśla, że w razie wejścia w życie „z dniem ogłoszenia”, „początek mocy obowiązującej wyprzedza praktycznie samo opublikowanie, gdyż kolportaż dziennika publikacyjnego rozpoczyna się w rzeczywistości w ciągu dnia”⁹⁸. Zaznaczyć należy również pogląd M. Cieślaka, który zauważa, że na gruncie prawa karnego zwrot „z dniem ogłoszenia” oznacza upływ doby

---

⁹⁴ P. Radziewicz, *Komentarz do art. 88 ust. 1 Konstytucji w: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz.*, red. P. Tuleja, Warszawa 2019, LEX teza nr 1.

⁹⁵ *Ibidem*.

⁹⁶ W. Wróbel, *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003, s. 200-201.

⁹⁷ *Ibidem*, s. 202-203 i literatura tam cytowana.

⁹⁸ R. Orzechowski, *Publikacja aktów normatywnych i organy publikacyjne w PRL*, Państwo i Prawo 6/1968, s. 950.

kalendarzowej, gdyż tylko wówczas oskarżony będzie miał możliwość zapoznania się z treścią zakazu. Zauważyć należy, że w ramach znaczeń zwrotu „z dniem ogłoszenia” oprócz pozbawionego podstaw konstytucyjnych rozumienia „z początkiem doby” oraz wskazanego przez M. Cieślaka „z końcem doby”, możliwe jest również i takie rozumienie zwrotu „z dniem ogłoszenia”, w ramach którego wejście w życie przepisu karnego lub też jego nowelizacji, następuje nie wcześniej, niż z chwilą ogłoszenia.

Przekładając powyższe rozważania na treść art. 101 ustawy, w ramach którego ustawodawca wskazał datę wejścia zmian w Kodeksie karnym, Kodeksie wykroczeń oraz Kodeksie postępowania karnego w postaci dnia 31 marca 2020 roku, która to data pokrywa się z datą faktycznego ogłoszenia tegoż aktu prawnego, co nastąpiło nie wcześniej niż o godzinie 22:41:53, odwołać należy się do art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych⁹⁹, w którym ustawodawca przesądził, że akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. W ramach ustępu drugiego tegoż przepisu ustawodawca dozwolił, iż w uzasadnionych przypadkach akty normatywne, (za wyjątkiem aktów wykonawczych), mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. W tym zakresie rozstrzygający jest pogląd wyrażony w wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r.¹⁰⁰, w ramach którego Trybunał Konstytucyjny odwołując się do wyrażonej w art. 88 ust. 1 Konstytucji normy, w myśl której warunkiem wejścia w życie aktów normatywnych jest ich ogłoszenie, oraz do wyrażonej w art. 2 zasady demokratycznego państwa prawnego wskazał, że ustawodawca, decydując się na oznaczenie dnia wejścia w życie ustawy przez wskazanie terminu kalendarzowego, powinien przewidzieć czas wystarczający nie tylko na dalsze etapy procesu ustawodawczego, łącznie z ich ostatnim stadium w postaci należytego ogłoszenia ustawy, ale także zapewnić zachowanie odpowiednio długiego okresu *vacatio legis*. To ostatnie

---

⁹⁹ T.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1461.

¹⁰⁰ Sygn. K 4/99, LEX nr 39237.

wymaganie nie ma charakteru absolutnego i zgodnie z ustalonym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego może być uchylone ze względu na dostatecznie ważny interes publiczny. Żadne względy nie mogą natomiast uzasadniać naruszenia wymagania określonego w art. 88 ust. 1 Konstytucji. W wyroku z dnia 24 października 1991 r.¹⁰¹, Sąd Najwyższy przyjął, że „dekret o stanie wojennym mógł wejść i wszedł w życie po ukończeniu druku całości numeru i rozkolportowaniu go, a więc najwcześniej 19 grudnia 1981 r., i od tej daty należało liczyć przestępność czynów nim wprowadzonych. Od tego bowiem dnia ów dekret stał się dostępny i wtedy też powstała powinność zapoznania się z jego treścią, wyłączająca nieświadomość bezprawności tych czynów”. J. Mikołajewicz i M. Smolak zauważają, że podstawę rozstrzygnięć intertemporalnych we współczesnych porządkach prawnych jest idea autonomii człowieka. Autorzy konkludują, że „zadaniem państwa jest wspieranie tych wartości, które chronią autonomiczność jednostki, m. in. dlatego podstawowym zadaniem prawa, w tym prawa intertemporalnego, jest ochrona samoistnych wartości takich jak bezpieczeństwo prawne, wolność działania, a które służą autonomii jednostki”¹⁰².

W mojej ocenie, z uwagi na treść zmian w Kodeksie karnym, Kodeksie wykroczeń oraz Kodeksie postępowania karnego, brak jest ważnego interesu państwa, który wymagał natychmiastowego wejścia w życie art. 2, art. 13 i art. 14 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568), a zasady demokratycznego państwa prawnego stały temu na przeszkodzie, gdyż unormowania karnoprawne w sposób najbardziej dotkliwy ograniczają prawa i wolności obywatelskie. Brak *vacatio legis* w tym przypadku stanowi rażące naruszenie standardów wynikających z art. 88 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Samo formalne ogłoszenie zaskarżonych przepisów, bez upływu odpowiedniej ilości czasu, pomimo istnienia technik informatycznych, nie pozwala obywatelom zapoznać się z treścią promulgowanych norm prawnych. Uzasadnia to niekonstytucyjność art. 101 ustawy we wskazanym w *petitum* wniosku zakresie.

---

¹⁰¹ Sygn. II KRN 273/91, LEX nr 22068.

¹⁰² J. Mikołajewicz, M. Smolak, *Rozdział 18. Aksjologiczne założenia prawa intertemporalnego w: Problematyka intertemporalna w prawie*, red. J. Mikołajewicz, Warszawa 2015, s. 702.

Podsumowując całość rozważań dotyczących zarówno naruszenia trybu procesowania kodeksów (zarzut naruszenia art. 7 i art. 112 Konstytucji), naruszenia konstytucyjnego wymogu zgłaszania inicjatywy ustawodawczej (zarzut naruszenia art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 Konstytucji), jak i naruszenia obowiązku uzasadniania tej inicjatywy (naruszenie art. 2 Konstytucji), czy w końcu naruszenia obowiązku prawidłowego ogłoszenia aktu normatywnego (naruszenie art. 2 i art. 88 ust. 1 Konstytucji) przypomnieć należy, że we wniosku do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 czerwca 2019 r., w sprawie ozn. sygn. akt Kp 1/19, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej skierował ustawę z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw do Trybunału Konstytucyjnego stawiając zarzut, iż jest ona w całości niezgodna z art. 7 i art. 112 w związku z art. 119 ust. 1 Konstytucji. Jednym z argumentów przemawiających za koniecznością zbadania zgodności tej ustawy z Konstytucją były wątpliwości co do prawidłowości procesu legislacyjnego w toku jej przyjęcia. Nie ulega wątpliwości, że tryb postępowania z zaskarżoną ustawą rodził poważne zastrzeżenia co do dochowania konstytucyjnych standardów procesu legislacyjnego, co ostatecznie zostało potwierdzone w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2020 r. Złożenie wniosku było wówczas jedną z możliwych dróg, aby zachować takie zasady ustrojowe jak podział i równowaga władz (art. 10 ust. 1 Konstytucji) czy czuwanie nad przestrzeganiem Konstytucji przez Prezydenta (art. 126 ust. 2 Konstytucji). Bez wątpienia skorzystanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z uprawnienia wynikającego z art. 122 ust. 3 Konstytucji doprowadziło do ochrony tak doniosłych zasad, jak zaufanie obywatela do państwa oraz stanowionego przez nie prawa. Realizacja obowiązku współdziałania Sejmu i Senatu w realizacji funkcji ustawodawczej wymaga bowiem, aby prawo było uchwalane w procedurze niedającej podstaw do sformułowania jakichkolwiek zarzutów względem jej prawidłowości.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak w *petitum* niniejszego wniosku.

Adam Bodnar
(podpis na oryginale)